

A VÖLGY VIDÉK NÉPESSÉGMEGTARTÓ EREJE

Készült:

A SZEVASZ Alapítvány megbízásából

Témavezető: Bodó Erzsébet Tünde

Szerkesztette: Szabó Dániel

Célterület azonosítója: 1017351

Célterület megnevezése: A Völgy Vidék fejlődését segítő tanulmányok készítése

HACS neve: Völgy Vidék Közösség

HBB nyilatkozatának azonosítója: 133/2011/B

Projekt megnevezése: A Völgyvidék népességmegtartó ereje

Chemcon 2002 Bt.
Baracska, 2013. május 15.

© *Minden jog fenntartva. A tanulmány egészének vagy részeinek másolása és sokszorosítása csak a megbízó és a készítő előzetes engedélyével szabad.*

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap: A vidéki területekbe beruházó Európa.
Az Európai Unió és a Magyar Köztársaság támogatásával.

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés.....	4
1.1. A kutatás indokoltsága	4
2. A népességmegtartó képesség meghatározása	7
2.1. Fogalomtisztázás	7
2.2. Mérési dimenziók kidolgozása.....	7
2.2.1. Mérési dimenziók.....	8
2.3. A Völgy Vidék térség bemutatása.....	9
3. A Völgy Vidék településeinek népességmegtartó ereje.....	11
3.1. A Völgy Vidék települései	11
3.1.1. Ercsi.....	11
3.1.2. Martonvásár.....	13
3.1.3. Etyek.....	15
3.1.4. Baracska	16
3.1.5. Ráckeresztúr	17
3.1.6. Lovasberény	19
3.1.7. Mány.....	21
3.1.8. Vál	23
3.1.9. Tordas.....	25
3.1.10. Felcsút	26
3.1.11. Vértesacsa.....	28
3.1.12. Alcsútdoboz.....	30
3.1.13. Gyúró.....	32
3.1.14. Csabdi.....	33
3.1.15. Kajászó.....	35
3.1.16. Tabajd.....	37
3.1.17. Óbarok.....	38
3.2. A települési eredmények összesítése.....	40
4. A Völgy Vidék térség népességmegtartó ereje	42
4.1. A népességmegtartó képesség index értékei	42
4.2. A ragaszkodás mutató a térségre vonatkozóan	43
4.3. A kérdőíves kutatás eredményei.....	44
5. Következtetések, javaslatok	46
MELLÉKLETEK	47
1. sz. melléklet Felhasznált irodalom	47

2. sz. melléklet Ábrák.....	48
3.sz. melléklet Kérdőív (válaszlehetőségekkel)	60

1. BEVEZETÉS

A SZEVASZ Alapítvány céljai közé tartozik a Szent László Völgye kistérség kulturális életének fejlesztése. Tartós közérdekű céljának megvalósítása érdekében az alapító okiratban konkrét tevékenységként szerepel a „tudományos tevékenység, kutatás végzése és segítése, kutatás-fejlesztés”. A Völgy Vidék fejlesztése és a további hosszú távú fejlődési irányok meghatározása szempontjából kiemelten fontos, hogy megismerjük, milyen a Völgy Vidék népességmegtartó ereje. A tanulmány a teljes térségre vonatkozó alapkutatás, egy állapotfelmérés, amely konkrétan összefügg a közösségi fejlesztést és a térségen belüli együttműködést célzó LEADER projektekkel.

A Völgy Vidék népességmegtartó erejének meghatározása fontos és alapfeladat. A település és Völgy Vidék szintű állapotfelmérés háttéradatokat szolgáltat a jövőben kitűzendő fejlesztési célokhoz. Az erősségek és gyengeségek mátrixszerű bemutatásával, az azokból levont következtetésekkel, fejlesztési javaslatokkal a tanulmány hozzájárul a térség fenntartható fejlődéséhez. A tanulmány eredményeinek kulcsfelhasználó körét (a célközönséget) az önkormányzatok, helyi vállalkozók, civil szervezetek és szerveződések alkotják, akik célzottan képesek tenni a térség versenyképességének és turisztikai vonzerejének erősítéséért.

A „népességmegtartó erő” komplex kifejezés. A Völgy Vidék egészére kiterjedő vizsgálat számos hatással bíró tényezőt tár fel, meghatározó adatokat elemez. Az összegyűjtött adatokat és információkat külön-külön (településenként és kategóriánként), valamint holisztikusan (Völgy Vidék szinten) is használjuk, összefüggéseket, következtetéseket és javaslatokat fogalmazunk meg általuk.

1.1. A kutatás indokoltsága

Magyarországon évtizedek óta napirenden van a kérdés, hogy hazánk népességszáma csökken. Ez európai jelenség, azaz a kontinens egésze küszködik a problémával, hogy a természetes szaporodás negatív tendenciáját megállítsa.

„2011. október 1-jén Magyarország lakónépessége 9 937 628 fő volt. 2001 óta a lakosság száma 261 ezer fővel csökkent. A csökkenés a természetes fogyásból eredt, aminek mindössze egyharmadát tudta ellensúlyozni a nemzetközi vándorlás teljes időszakra számított egyenlege. A népesség csökkenése a természetes fogyásból eredt: minden évben kevesebb gyermek született, mint ahányan meghaltak, az ország lakossága tehát természetes módon 387 ezerrel csökkent.”¹

Az ország népessége az 1960-as létszámmra csökkent. A tendencia az 1870-es évektől tekintve az 5 millió fő megduplázódását mutatta, 1970-re meghaladtuk a 10 milliós létszámot (10.301 ezer fő), majd 1980 óta folyamatosan csökken, ami kb. 1%-os természetes fogyással jellemezhető.

„A régiók közül egyedül Közép-Magyarország népessége növekedett (3 százalékkal), a többié csökkent. A csökkenés mértéke Nyugat-Dunántúlon kisebb volt az országos átlagnál, Dél-Alföldön és Dél-Dunántúlon nagyobb (5 százalék feletti), Észak-Magyarországon pedig a 7 százalékot is meghaladta. Valamennyi régió népessége természetes módon fogyott az elmúlt

¹ Népszámlálás 2011, KSH 2012., http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/nepsz2011/nepsz_orosz_2011.pdf

tíz évben, a vándorlások egyenlege azonban Közép-Magyarország népességét jelentősen, a Nyugat- és Közép-Dunántúlt kisebb mértékben növelte. A keleti régiók és Dél-Dunántúl vándorlási veszteséggel zárta az évtizedet.”²

Bár a halálozás és születésszám alakulás mindenhol negatív különbséget hozott, a természetes fogyás a belső népvándorlási folyamatok következtében nem ugyanúgy alakultak megyénként. A 2001-es népszámláláshoz képest a megyéket tekintve csak Pest megye és Győr-Moson-Sopron megye népessége növekedett.

Fejér megyében sem az elvándorlásból származott a népességcsökkenés. Itt azonban a halálozás és születésszám különbözetét nem tudta negatívból pozitívba változtatni az odavándorlás mértéke. „Összességében az elmúlt évtizedben a – nem túl intenzív, évente a lakosság mintegy 4–5 százalékát érintő – lakó- és tartózkodásihely-változtatások következtében a népesség az ország középső részére koncentrált, kisebb mértékben pedig a nyugati területekre.”³

Településtípusonként csak kismértékű különbséget tapasztalunk a városok és a vidéki települések között a lakónépesség számának alakulását illetően. Az Ezredfordulóhoz képest a megyei jogú városokban 1%-os, a többi városban átlagosan 2%-os a csökkenés, míg ugyanez a mutató a megyeszékhelyeken és a községek körében -3%.

Országosan igaz, hogy az életkor szerinti struktúra tovább „karcsúsítja” a korfát, amelynek a felső felében – 60 év felettek körében – kb. 10%-os növekedést tapasztalunk az előző népszámláláshoz képest, míg a fiatalabb korcsoportokban átlagosan 5-6%-os a csökkenés. A legnagyobb mértékű növekedést a 60-62 éves kohorsz, tehát a 2011-es népszámlálást közvetlenül megelőzően nyugdíjas korúvá válók csoportja mutatja (122,8%), míg a legsúlyosabb csökkenés a 6-14 éves, iskoláskorú gyermekek körében alakult ki (79,6%)⁴.

Mivel 2011-ben minden tizedik lakos 70-éves vagy idősebb, a felnőtt korúakra jutó eltartási teher is növekedett. Ugyanakkor Fejér megye azon megyék közé tartozik, ahol az aktív korúakra jutó gyermek- és időskorúak száma a legalacsonyabb az országban. Itt a 70-es éves és idősebbek aránya 10% alatt marad.

A családi állapot szerinti változás egyértelmű tendenciát mutat. A házasságban élő felnőtt korúak aránya 52% helyett 2011-ben már csak 44%. A 8%-os csökkenést 5%-ban a házasságkötések csökkenése, míg 3%-ban a válások növekedése okozza.

„Az elmúlt tíz évben a száz 15 éves és idősebb nőkre jutó élveszületett gyermekek száma 153-ról 147-re csökkent.”...”A termékeny, 15–49 éves korban levő nőknek 2011-ben 39 százaléka élt házasságban, tíz évvel korábban 51 százalék. Ez az arány azért fontos, mert a gyermekek túlnyomó többsége évtizedekig házasságban született, majd a házasságon kívül született gyermekek aránya növekedni kezdett, de még 2011-ben is a megszületett gyermekek több mint felének szülei házasságban éltek. Míg azonban a 2011. évi népszámlálás adatai szerint a termékeny korú nőket tekintve száz házas nő átlagosan 179 gyermeket szült, addig száz élettársi kapcsolatban élő csak 120-at. A házasok arányának csökkenése, az élettársi kapcsolatban élők arányának növekedése tehát önmagában is a születések számának

² Uo.

³ Uo.

⁴ A 2001-es népszámláláshoz viszonyítva

csökkenését idézi elő.”⁵ A termékenység adatai között pedig jelentős különbség van településtípusonként. Míg a fővárosban száz 15 évesnél idősebb nőre 113 születés jut, addig a városokban 138, a községekben pedig 171.

Mindezek alapján különösen indokoltnak látszik annak vizsgálata, hogy hogyan alakul a vidéki térségek népességmegtartó képessége.

⁵ Uo.

2. A NÉPESSÉGMEGTARTÓ KÉPESSÉG MEGHATÁROZÁSA

2.1. Fogalomtisztázás

A népsésmegtartó erő, illetve népsésmegtartó képesség nem túltárgyalt, sőt nem is igen tárgyalt fogalma a magyar regionális tudományos szakirodalomnak. Elsősorban gazdaságföldrajzi, népségsföldrajzi és demográfiai kontextusban találkozunk vele.

Matolcsi három alapvető települési funkcióhoz kapcsolja a fogalmat. Ezek a következők: (1) feleljen meg, mint lakóhely, (2) jelentsen megélhetést, mint munkahely, (3) és adjon lehetőséget a közéletiségre, ahol megélhető a közérzet ('sensus communis' lásd: Habermas, 1999) (Matolcsi, 1982)

Csatári az alföldi falvak népsésmegtartó képességét vizsgálja, és megfogalmazza azt a négy legfontosabb változót, amelyeket azóta a népsésmegtartó képességet befolyásoló tényezőként tartanak számon. Ezek a biológiai reprodukciós képesség, a gazdasági eltartó képesség, az ellátó képesség, és a ragaszkodás. (Csatári, 1986)

Font (2001) a lakókörnyezetet, az alapszolgáltatások elérhetőségét és az infrastrukturális tényezőket nevezi meg, mint a népsésmegtartó képesség feltételeit.

A gazdaságföldrajzi és közgazdasági megközelítések esetében egyre inkább nevezik népségseltartó képességnek, és előtérbe kerülnek a termelékenységgel, a megtermelt javak értékével és a foglalkoztatással kapcsolatos dimenziók.

Mi visszatérünk Csatári 4 tényezős definíciójához, mert fontosnak tartjuk, hogy a kemény statisztikai adatok mellett érdemes figyelembe venni a lakosság szubjektív érzetét is.

Mit is jelentenek ezek a dimenziók?

A biológiai reprodukciós képesség az alapvető demográfiai mutatókkal jellemezhető, mint korösszetétel, oda- és elvándorlás, természetes szaporodás, gyermekek száma, szülőképes nők száma és aránya. A gazdasági eltartó képesség azonosítható, mint jövedelemtermelő képesség, amelybe beletartozik a foglalkoztatás mértéke, kínálata és szerkezete. Az ellátó-képesség jelenti az életkörülmények és az alapellátás általános színvonalát. A negyedik dimenzió, azaz a ragaszkodás pedig úgy azonosítható, mint a település közösségi, kohéziós erejének közvetlen következménye, amelynek hiánya befolyásolja – Csatári szerint is – a legjobban a település népsésmegtartó képességét. De ez a legmeghatározóbb tényező nem mérhető kemény adatokkal, inkább csak a lakosság véleményeként azonosítható, tehát a kutatásban is primer megkérdezéssel technikák segítségével térképezzük fel.

Ugyanakkor látnunk kell, hogy a fogalom nem csupán állapotként értelmezendő, hanem dinamikus változóként kell rá tekintenünk, hiszen mint folyamat fejt ki igazán hatását a lokális társadalomra.

Ezért a tanulmányban különböző időpontokban érvényes lakónépsesség adatokat hasonlítunk össze, amelyhez hozzárendeljük a különböző településgazdasági, kemény és közérzeti, puha adatokat.

2.2. Mérési dimenziók kidolgozása

A fentiek tükrében tehát a következő dimenziókkal és változókkal dolgozunk.

2.2.1. Mérési dimenziók

A) Népesedési mutatók

Kemény adatok között kezeljük a Völgy Vidék településeinek lakónépességét, annak változását 2001 és 2011 között és a népsűrűséget. Erre az időszakra koncentrálnak figyeljük meg a természetes szaporodást, a vándorlási különbözetet, a gyermekes családok számát és arányát, a 100 családra jutó gyermekek számát, valamint a helyben beíratott óvodás és általános iskolás gyermekek számát.

A gyermekek jelenlétét a településen összességében alapvetően meghatározó tényezőknek tekintjük, mert egy település élhetőségét általában azok a tényezők befolyásolják, amelyek a gyermekekkel kapcsolatos szolgáltatásokra és a gyermekes családok mindennapi életére vonatkoznak.

B) Gazdasági mutatók

Ezek között külön foglalkozunk a humán erőforrás oldalával és a szervezeti, intézményi oldallal. Az előbbi kategóriába soroljuk a munkaerő-piaci adatokat, mint foglalkoztatottak száma, munkanélküliek száma, eltartottak száma. Az utóbbi kategóriába soroljuk a regisztrált vállalkozások számát és a társas vállalkozások számát.

A népesedési indexhez hasonlóan a gazdasági indexet is a Völgy Vidék egészéhez viszonyítjuk, azaz a mutatókat összehasonlítjuk a térség egészére vonatkozó számokkal, és a különbséggel fejezzük ki, hogy a népességmegtartó képességhez mennyiben járul hozzá a település gazdasági, munkaerő-piaci helyzete.

C) Ellátottsági mutatók

Ide soroljuk a házi orvos és gyermekorvosok együttes számát, a gyógyszertárak számát, a személygépkocsik számát, a bölcsőde, az óvoda férőhelyek számát.

Az ellátottság indexet egy kissé eltérően számítjuk ki. Az egyes mutatók értékeit ugyanitt is a térség átlagos értékeihez viszonyítjuk, de a túl magas értékek miatt az egy orvosra jutó lakosok számát 10-zel osztjuk, míg a száz családra jutó gépkocsik számát változatlanul hagyjuk. A személygépkocsik száma fontos mutató, mivel a településen élők vagyoni helyzetét is tükrözi, valamint fontosabbnak tartjuk az egyes ellátási dimenziókkal kapcsolatos rászorultság mértékében. (Hiszen – elvileg – az alacsonyabb gépkocsi ellátottság esetén mutatkozik nagyobb igény a helyben elérhető szolgáltatásokra.)

D) Infrastruktúra állapotának mutatói

Itt egyrészt a lakások száma, és a különböző komfortfokozatok szerinti megoszlása szerepel, mert meghatározza a mindennapos életminőséget. Ezen kívül a közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba és a közüzemi szennyvíz-gyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások száma és egymáshoz viszonyított aránya, valamint a rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások száma és mindennek az összes lakáshoz viszonyított aránya.

A lakások komfortfokozatát eleve a térségi eloszláshoz viszonyítva fejezzük ki egy tízfokú skálán, ahol a 10-es a teljesen összkomfortos lakásállományt mutatná. Az index további mutatói a vezetékes víz és csatornabekötések egymáshoz viszonyított aránya, valamint a rendszeres hulladék-gyűjtésbe bevont lakások aránya.

E) Ragaszkodás

A lakosság megkérdezéséből származó „puha” adatokból kifejezzük az itt élők szubjektív közérzetét kifejező mutatót (módszertani ismertetését lásd az elemzés későbbi fejezeteiben), amely egyik végére a helyben maradást helyezzük, mint életcél és alapbeállítódást, a másik végére pedig az elvagyódást, amelyet a település belátható időn belüli elhagyásának szándékával mérünk.

Ezekkel az adatokkal írjuk majd le a Völgy Vidék településeire és összesítésükből a teljes térségre vonatkozó népességmegtartó képességet.

2.3. A Völgy Vidék térség bemutatása⁶

A Völgy Vidék LEADER térség a Közép-dunántúli Régió, illetve Fejér megye északi-északkeleti részén fekszik, Budapesttől mintegy 30-55, a ferihegyi repülőtértől 50-75 km-re. A 60.751 ha kiterjedésű térséget 17 egymással szomszédos települési önkormányzat területe alkotja. Közülük 7 teljes mértékben lefedi az ercsi statisztikai kistérséget (Baracska, Ercsi, Gyúró, Kajászó, Martonvásár, Ráckeresztúr és Tordas), míg 9 a bicskei (Alesútdoboz, Csabdi, Etyek, Felcsút, Mány, Óbarok, Tabajd, Vál és Vértesacsa) és további 1 (Lovasberény) a székesfehérvári statisztikai kistérség része⁷ (1. ábra).

1. ábra Fejér megye kistérségei és a Völgy Vidék LEADER térség

Forrás: www.fejerkozig.helyinfo.hu alapján saját szerkesztés

⁶ Részlet A Völgy Vidék LEADER térség népességszámának várható alakulása 2020-ig és főbb társadalmi-gazdasági hatásai c. tanulmányból (http://volgyvidek.hu/attachments/VVK_tarsfejlstrat1_nepesedes.pdf)

⁷ Kajászó ugyanakkor területfejlesztési és kistérségi szolgáltatási szempontból nem a Martonvásár központú és Ercsi társközpontú Szent László Völgye Többcélú Kistérségi Társulás, hanem a Bicske központú Vértes Többcélú Kistérségi Önkormányzati Társulás tagja. Lovasberény a Székesfehérvári Többcélú Kistérségi Társulás tagja, melynek területe megegyezik a székesfehérvári statisztikai kistérség területével.

A fenti térképen külön megjelölt Fejér megyei Völgy Vidék LEADER térség településeinek egyike sem része ugyan a jogszabály szerinti Budapesti Agglomerációnak, de az elmúlt évek különböző kutatásai és térszerkezeti vizsgálatai szerint zömük az agglomeráció peremterületi zónájában helyezkedik el. Az agglomeráció csatlakozó szektorai, – a városkapu-jellegű, sokoldalúan fejlett és modern V., illetve a kertvárosi jellegű elit lakónegyedet alkotó VI. szektor – a nyolc agglomerációs szektor közül, a legkedvezőbb gazdaság- és társadalomstatisztikai mutatókkal jellemezhetők. A budapesti agglomeráció e csatlakozó szektorai és a szomszédos Fejér megyei kistérségek, települések általános fejlettsége, illetve fejlődési dinamizmusa kedvező értékeket mutat országos összevetésben.

Mindezek alapvetően meghatározzák a Völgy Vidék LEADER térség és az azt alkotó települések társadalmi-gazdasági adottságait és lehetőségeit, köztük a népesedéssel és a migrációs folyamatokkal összefüggő kilátásokat egyaránt.

3. A VÖLGY VIDÉK TELEPÜLÉSEINEK NÉPESSÉGMEGTARTÓ EREJE

Ebben a fejezetben a településekre vonatkozó ismertetés található, amelyben azonban az előbbi mérési dimenziók közül csak a kemény adatok alapján van lehetőségünk a vizsgálatra, mert a kérdőíves megkérdezés során nem sikerült elegendő kérdőívet kitöltenünk ahhoz, hogy településenként is értékelhessük, elemezhesük az eredményeket.

Ezt követően a térség egészére vonatkozó elemzés következik, amelyben már azonban a kérdőíves adatok alapján a *ragaszkodás* dimenzió elemzése is megtalálható.

3.1. A Völgy Vidék települései

A településenkénti elemzést a települések sorrendjében ismertetjük, azon belül az előző fejezetben ismertetett *népesedési mutatók*, *gazdasági mutatók*, *ellátottsági mutatók* és *infrastruktúra állapotának mutatói* szerint tárgyaljuk az egyes településeket.

Az egyes települések indexeit a legtöbb esetben a térséghez viszonyítva fejezzük ki ezért a népeségmegtartó képességet relatív mutatónak tekintjük.

Az ismertetés során a települések a következő sorrendben szerepelnek: először a két város, Ercsi és Martonvásár városok adatai láthatóak, utána a falvak abc sorrendben következnek.

3.1.1. Ercsi

A) Népesedési mutatók

Ercsiben az újévezred első évtizedében a lakónépesség csökkenését tapasztaljuk. Mind az elvándorlás, mind a természetes fogyás csökkenti a város lakónépességét (8445-8289 fő). A város vidéki jellegét erősíti, hogy bár nagylélekszámú, a népsűrűség 80 fő/km².

A gyermekes családok aránya valamivel több, mint kétharmad az összes családhoz viszonyítva (68%), és a száz családra jutó gyermekek száma 121, azaz családonként átlagosan 1,2 gyermeket találunk Ercsiben. Az általános iskolai tanulók száma 436 fő, az óvodásokkal együtt 738 fő, ami a teljes lakosság közel 9%-a.

Így az index negatív a tartományban található: -9,4.

Népeségmegtartó képesség – népesedési index					
	Lakónépesség 2011/2001 (%)	Száz családra jutó gyermekek száma (fő)	Gyermekek családok aránya (%)	Óvodás és általános iskolások a településen (%)	népesedési index
Ercsi	98,2	121	68	8,9	
Völgy Vidék	104,9	121	68,9	10,7	
Különbség (Σ)	-6,7	0	-0,9	-1,8	-9,4

B) Gazdasági mutatók

Ercsiben a foglalkoztatottak aránya meghaladja a lakónépesség egyharmadát (35,8%), az eltartottak aránya pedig több mint a lakónépesség egynegyede (28,1%). Ezek szerint 1 eltartottra közel 3 kereső jut, míg 1 foglalkoztatottra 2 fő inaktív.

Az eltartottak mellett inaktív keresők nagyarányú jelenlétéből következik, hogy a városban a nyugdíjasok és az egyéb járadékban részesülők, valamint a munkanélküliek számára

szükséges alapellátási funkciókkal kell foglalkozni, ami nem kedvez a növekedésnek, hiszen nem az aktív, gyermekes családokat szolgálja.

A vállalkozások száma itt a legmagasabb a térségben (695), de a társas vállalkozások ebből csupán 261, alig több mint a jóval kisebb Martonvásáron vagy Etyeken.

Népességmegtartó képesség – gazdasági index					
	Foglalkoztatottak aránya (%)	Munkanélküliek aránya (-%)	Száz lakosra jutó vállalkozás (db)	Tíz foglalkoztatottra jutó inaktívok száma (-fő)	gazdasági index
Ercsi	35,8	-7,2	8,4	-18	
Völgy Vidék	39,8	-6,0	10,2	-15	
Különbség (Σ)	-4,1	-1,3	-1,8	-3	-10,1

C) Ellátottsági mutatók

Míg Ercsiben, mint a legnagyobb településen találjuk a legtöbb háziorvost, ötöt, addig a gyógyszertárból csak egyet, ami szintén a város vidéki jellegét erősíti. Az egy orvosra jutó betegek száma ugyanakkor a térség átlagánál valamivel alacsonyabb. A személygépkocsival való ellátottság a térség átlagánál valamivel alacsonyabb, de 100 családra több mint 100 személygépkocsi jut.

Az óvoda férőhelyek száma meghaladja az óvodás gyermekek számát, ami egyfelől azt jelenti, hogy az óvodákba még fér gyermek, tehát ez egyfajta potenciálként értelmezhető és a zsúfoltság nem jelentkezik, mint probléma. Ugyanakkor azt, hogy az óvoda kihasználtsága nem éri el a 100%-ot, úgy is értékelhetjük mint felesleges fenntartott férőhelyeket, különösen annak tükrében, hogy a 2011-es városi létszám csak 98%-a a 2001-es lakónépességnek.

Népességmegtartó képesség – ellátottság index					
	Egy orvosra jutó lakosok száma (-x/100)	Gyógyszertárak száma	Száz családra jutó szgk.	Óvoda kihasználtság (%)	ellátottság index
Ercsi	-16,58	1	101,3	94	
Völgy Vidék	-17,88	-	111,3	94	
Különbség (Σ)	1,3	1	-10	0,0	-7,7

D) Infrastruktúra állapotának mutatói

A városban a lakások komfortfokozata szerint egyre csökken a lakások aránya, tehát az alacsonyabb komfortfokozatú kategóriában kevesebb lakást találunk. Ez az egész térségre igaz.

Ercsiben a lakhatási viszonyok kedvezőek, száz családra több mint 100 lakás jut, éppen annyi, mint a térségre jellemző átlag esetében. A teljes lakásállomány komfortfokozata 7,61, amely kb. közepesnek minősíthető, és abból következik, hogy minden második lakás összkomfortos kategóriába sorolódik.

Népességmegtartó képesség – <i>infrastrukturális index</i>					
	Száz családra jutó lakás száma	Lakásállomány komfortfokozata	100 közüzemi víz bekötésre jutó csatorna bekötések	Rendszeres hulladék-gyűjtésbe bevont lakások (%)	<i>infrastrukturális index</i>
Ercsi	137	7,61	84	94,4	
Völgy Vidék	137	-	75	95,5	
Különbség (Σ)	0	7,61	9	-1,1	15,51

Összegzés

Az adatokból kifejezett indexek összege -11,69, amiből azt a következtetést vonhatjuk le, hogy Ercsi *relatív népességmegtartó képessége* nagyon alacsony, amit a 10 év alatt lezajlott népességcsökkenés is mutat.

3.1.2. Martonvásár

A) Népesedési mutatók

A martonvásári lakónépesség 2001 és 2011 között 11%-os növekedést mutat, ami kiemelkedő a térségben. A növekedés ilyen mértékét a jelentős odavándorlás határozta meg, hiszen a vándorlási különbözet 10 év alatt 612 fő, bár a természetes szaporodás is pozitív (100 fő).⁸

A gyermekes családok aránya itt is több mint kétharmad, és a száz családra jutó gyermekek száma 116, ami kevesebb a térségi átlagnál. Ugyanakkor az óvodás és iskolás gyermekek aránya magasabb, mint a térségi átlag, és jóval magasabb, mint Ercsiben. Az index értéke pozitív: +4,6.

Népességmegtartó képesség – <i>népesedési index</i>					
	Lakónépesség 2011/2001 (%)	Száz családra jutó gyermekek száma (fő)	Gyermekek családok aránya (%)	Óvodás és általános iskolások a településen (%)	<i>népesedési index</i>
Martonvásár	111,0	116	69,6	13,5	
Völgy Vidék	104,9	121	68,9	10,7	
Különbség	6,1	-5	0,7	2,8	4,6

B) Gazdasági mutatók

Martonvásár a gazdasági mutatók mindegyikében jobb eredményekkel rendelkezik, mint a térségi átlag. A foglalkoztatottak aránya 42%, és a munkanélküliek is jóval kevesebben vannak, mint a Völgy Vidéken. A városban található vállalkozások a lakossághoz viszonyított aránya valamivel a térség átlagos értéke fölötti, és átlagos a társas vállalkozások aránya az összes vállalkozáshoz képest is (40%) ugyanígy valamivel jobb a 10 foglalkoztatottra jutó inaktív aránya. Az index értéke: +6.

⁸ Ez együtt alátámasztja azt a tényt, ami a népsűrűségi adatból is következik (183 fő/km²), hogy Martonvásár nem vidéki minőségű település. Ezért jogilag ez a település teljes egészében nem is része a Völgy Vidék térségnek, csak külterületei miatt tagja a vidékfejlesztési közösségnek.

Népességmegtartó képesség – gazdasági index					
	Foglalkoztatottak aránya (%)	Munkanélküliek aránya (-%)	Száz lakosra jutó vállalkozás (db)	Tíz foglalkoztatottra jutó inaktívák száma (-fő)	gazdasági index
Martonvásár	42,4	-4,9	11,5	-14	
Völgy Vidék	39,8	-6,0	10,2	-15	
Különbség	2,6	1,1	1,3	1	

C) Ellátottsági mutatók

Az eltartottsági mutatók szerint nagyon negatív indexet ér el Martonvásár, amit elsősorban az magyaráz, hogy az egy orvosra jutó lakosok száma jelentősen magasabb a térségi átlagnál, és az óvodai kihasználtság is igen elmarad a térségi 94%-tól. Az index: -15,3.

Népességmegtartó képesség – ellátottság index					
	Egy orvosra jutó lakosok száma (-x/100)	Gyógyszertárak száma	Száz családra jutó szgk.	Óvoda kihasználtság (%)	ellátottság index
Martonvásár	-19,11	1	116,3	85	
Völgy Vidék	-17,88	-	111,3	94	
Különbség	-1,23	1	5	-9	

D) Infrastruktúra állapotának mutatói

Az infrastrukturális mutatók szerint viszont igen magas martonvásári érték, ami szintén városias helyzetét mutatja. Csak a csatornázottság mértéke marad el a városokban megszokott közel 100%-tól. Az index értéke: 8,38.

Népességmegtartó képesség – infrastrukturális index					
	Száz családra jutó lakás száma	Lakásállomány komfortfokozata	100 közüzemi víz bekötésre jutó csatorna bekötések	Rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások (%)	infrastrukturális index
Martonvásár	125	8,38	82	99,5	
Völgy Vidék	137	-	75	95,5	
Különbség	-12	8,38	7	5	

Összegzés

Az adatokból kifejezett indexek összege +14,75, amiből azt a következtetést vonhatjuk le, hogy Martonvásár *relatív népességmegtartó képessége* jónak mondható.

3.1.3. Etyek

A) Népesedési mutatók

Az etyeki lakónépesség 10 év alatt egyötödével emelkedett, ami szinte páratlan a térségben, de országosan is kiemelkedő. A növekedéssel együtt pedig a gyermekek megjelenése is erősödött a településen, hiszen minden dimenzióban jobb értékekkel rendelkezik, mint a térségi átlagértékek. A növekedéssel azonban megemelkedett a népsűrűség is, így már a vidéki jelleget határoló 120-as határérték fölé nőtt (120 fő/km²). Az index: +17,4.

Népességmegtartó képesség – népesedési index					
	Lakónépesség 2011/2001 (%)	Száz családra jutó gyermekek száma (fő)	Gyermekes családok aránya (%)	Óvodás és általános iskolások a településen (%)	népesedési index
Etyek	120,1	120	70,7	12,1	17,4
VölgyVidék	104,9	121	68,9	10,7	
Különbség	15,2	-1	1,8	1,4	

B) Gazdasági mutatók

A munkaerő-piaci helyzet hasonlóan kedvező, mint a demográfiai, mert magas a foglalkoztatottak aránya és magas a vállalkozások száma is. Ezek az indexet döntően befolyásoló mutatók Etyeken. Az index értéke: +10,6.

Népességmegtartó képesség – gazdasági index					
	Foglalkoztatottak aránya (%)	Munkanélküliek aránya (-%)	Száz lakosra jutó vállalkozás (db)	Tíz foglalkoztatottra jutó inaktívák száma (-fő)	gazdasági index
Etyek	43,8	-5,7	15,1	-13	10,6
Völgy Vidék	39,8	-6,0	10,2	-15	
Különbség	4,0	-0,3	4,9	2	

C) Ellátottsági mutatók

A növekedés igen magas ütemével egyelőre lépést tart a település az ellátottság szintjén, mert még mindig alacsony az egy orvosra jutó lakosok száma. Igaz, az óvoda kihasználtsága kissé elmarad a térségi átlagtól, de ez csupán 1%-os különbség. (Így ez még óvodai potenciált is jelent további gyermekek fogadására.) Az index értéke kiemelkedő: +42,0.

Népességmegtartó képesség – ellátottság index					
	Egy orvosra jutó lakosok száma (-x/100)	Gyógyszertárak száma	Száz családra jutó szgk.	Óvoda kihasználtság (%)	ellátottság index
Etyek	-14,19	1	116,4	93	8,79
Völgy Vidék	-17,88	-	111,3	94	
Különbség	3,69	1	5,1	-1	

D) Infrastruktúra állapotának mutatói

A település infrastrukturális felkészültsége még elmarad a demográfiai növekedés által támasztott követelményektől, de így is pozitív tartományban van. A lakások száma alacsonyabb ugyan, mint a térségi átlag, de még így is bőven ellátottak a település lakosai. A lakások ráadásul magas komfortfokozatúak, közel 80%-uk összkomfortos. Említésre méltó, mert a városi környezetet idézi a hulladék-gyűjtésbe bevont lakások aránya, ami majdnem 100%-os. Az index értéke: 2,29.

Népességmegtartó képesség – infrastrukturális index					
	Száz családra jutó lakás száma	Lakásállomány komfortfokozata	100 közüzemi víz bekötésre jutó csatorna bekötések	Rendszeres hulladék-gyűjtésbe bevont lakások (%)	infrastrukturális index
Etyek	127	8,69	75	99,1	2,29
Völgyvidék	137	-	75	95,5	
Különbség	-10	8,69	0	3,6	

Összegzés

Az adatokból kifejezett indexek összege +38,98, amiből azt a következtetést vonhatjuk le, hogy Etyek *relatív népességmegtartó képessége* kiemelkedően magas.

3.1.4. Baracska

A) Népesedési mutatók

Baracska a negyedik legnépesebb település. Azonban 2001-ben még a harmadik volt, de amíg Etyek népessége nőtt 2011-re, addig Baracsán több mint 100 fővel lagnak kevesebben. A népsűrűség még magas (96 fő/km²), de a csökkenés a gyermekek számának csökkenésében is mutatkozik. a népesedési mutatók között a térségi átlagnál kisebb a száz családra jutó gyermekek száma is, és az óvodás, iskolás gyermekek lakónépességhez viszonyított aránya is. A népesedési index negatív tartományban van, az előzőek közül Ercsihez közeli (de még annál is alacsonyabb) értéket mutat: -11,4.

Népességmegtartó képesség – népesedési index					
	Lakónépesség 2011/2001 (%)	Száz családra jutó gyermekek száma (fő)	Gyermekek családok aránya (%)	Óvodás és általános iskolások a településen (%)	népesedési index
Baracska	97	119	70,7	7,4	-11,4
Völgyvidék	104,9	121	68,9	10,7	
Különbség	-7,9	-2	1,8	-3,3	

B) Gazdasági mutatók

A gazdasági mutatókat tekintve is csökkenő tendencia rajzolódik ki, hiszen bár alacsonyabba munkanélküliek aránya a térségi átlagnál, de a foglalkoztatottak aránya is elmarad tőle, míg a száz lakosra jutó vállalkozások száma jóval kevesebb, és az inaktívak aránya is rosszabb, mint a térségben általában. Az index értéke itt is negatív: -5,5.

Népességmegtartó képesség – gazdasági index					
	Foglalkoztatottak aránya (%)	Munkanélküliek aránya (-%)	Száz lakosra jutó vállalkozás (db)	Tíz foglalkoztatottra jutó inaktívok száma (-fő)	gazdasági index
Baracska	38,8	-5,3	6,0	-16	
VölgyVidék	39,8	-6,0	10,2	-15	
Különbség	-1	0,7	-4,2	-1	-5,5

C) Ellátottsági mutatók

Az egy orvosra jutó lakosok száma magasabb, mint a térségben jellemző, a személygépkocsival való ellátottság is elmarad az átlagostól, így az index annak ellenére sem lehet jó, hogy az óvoda kihasználtsága 100%-os. Az index értéke: -0,51.

Népességmegtartó képesség – ellátottság index					
	Egy orvosra jutó lakosok száma (-x/100)	Gyógyszertárak száma	Száz családra jutó szgk.	Óvoda kihasználtság (%)	ellátottság index
Baracska	-18,99	1	104,9	100	
VölgyVidék	-17,88	-	111,3	94	
Különbség	-1,11	1	-6,4	6	-0,51

D) Infrastruktúra állapotának mutatói

Baracska infrastrukturális mutatója azonban megelőzi a nála nagyobb lélekszámú települések infrastrukturáját, az eddig tárgyalt települések között a legmagasabb értéket érte el (16,96). Ennek az egyik oka, hogy 100%-os a hulladékgyűjtésbe bevont lakások aránya, valamint 99%-os a csatornázottság aránya a vízszolgáltatáshoz képest. Ezek annyival jobb értékek, mint a térségi átlagok, hogy ellensúlyozzák azt a ténytet, hogy 100 családra csak 128 lakás jut.

Népességmegtartó képesség – infrastrukturális index					
	Száz családra jutó lakás száma	Lakásállomány komfortfokozata	100 közüzemi víz bekötésre jutó csatorna bekötések	Rendszeres hulladék-gyűjtésbe bevont lakások (%)	infrastrukturális index
Baracska	128	7,46	99	100,0	
VölgyVidék	137	-	75	95,5	
Különbség	-9	7,46	14	4,5	16,96

Összegzés

Az adatokból kifejezett indexek összege -0,45, amiből azt a következtetést vonhatjuk le, hogy Baracska *relatív népességmegtartó képessége* közepes, azaz közel átlagos a térségben.

3.1.5. Ráckeresztúr

A) Népesedési mutatók

Ráckeresztúron a lakónépesség növekedését tapasztaljuk, mégpedig a térég átlagos értékével megegyező mértékűt. Ennek ellenére a népesedési index 0 alatti, a negatív tartományban van.

A népességnövekedés elsősorban az odavándorlás következtében nőtt, de a természetes fogyás -15 fő a két népszámlálás között.

A mutatók közül kedvező még az óvoda és iskolás gyermekek száma, de sem a gyermekes családok aránya, sem a száz családra jutó gyermekszám nem haladja meg a térségi átlagot. Ez pedig arra enged következtetni bennünket, hogy az óvoda és iskola minősége ugyan vonzza a környező települések gyermekeit, de azok egy része nem a településen él, tehát úgynevezett „bejáró” diákok. A gyermekes családok aránya és a száz családra jutó gyermekek alacsonyabb mértéke elegendő ahhoz, hogy ellensúlyozza a magasabb gyermeklétszámot. Az index értéke így: -0,9.

Népességmegtartó képesség – népesedési index					
	Lakónépesség 2011/2001 (%)	Száz családra jutó gyermekek száma (fő)	Gyermekes családok aránya (%)	Óvoda és általános iskolások a településen (%)	népesedési index
Ráckeresztúr	104,9	119	67,4	13,3	
VölgyVidék	104,9	121	68,9	10,7	
Különbség	0	-2	-1,5	2,6	-0,9

B) Gazdasági mutatók

A település gazdasági helyzetét mérő index is negatív, de még komolyabb mértékben (-9,4). Márpedig nincs olyan dimenzió, amelyre egyedül visszavezethetnénk ezt, így azt mondhatjuk csak, hogy általában nem kedvezőek a gazdasági mutatók. A foglalkoztatottak aránya alacsonyabb, a munkanélküliek aránya magasabb, miközben kevesebb a vállalkozás és több az inaktív.

Népességmegtartó képesség – gazdasági index					
	Foglalkoztatottak aránya (%)	Munkanélküliek aránya (-%)	Száz lakosra jutó vállalkozás (db)	Tíz foglalkoztatottra jutó inaktívok száma (-fő)	gazdasági index
Ráckeresztúr	36,6	-7,8	7,8	-17	
VölgyVidék	39,8	-6,0	10,2	-15	
Különbség	-3,2	-1,8	-2,4	-2	-9,4

C) Ellátottsági mutatók

A lakosok ellátottsága is negatív, amit elsősorban az óvoda jelentős kihasználatlansága okoz. De befolyásoló tényező még az a tény, hogy 100 családra csak 109,8 személygépkocsi jut, miközben az egy orvosra alig jut kevesebb orvos, mint a térségi átlag. Így tehát az az index is negatív: -8,42.

Népességmegtartó képesség – ellátottság index					
	Egy orvosra jutó lakosok száma (-x/100)	Gyógyszertárak száma	Száz családra jutó szgk.	Óvoda kihasználtság (%)	ellátottság index
Ráckeresztúr	-16,80	1	109,8	85	
VölgyVidék	-17,88	-	111,3	94	
Különbség	1,08	1	-1,5	-9	-8,42

D) Infrastruktúra állapotának mutatói

Az infrastrukturális mutatók szerint Ráckeresztúr helyzete a térséghez képest jónak nevezhető. Bár itt is találunk némi ellentmondást, mert míg a száz lakosra 138 lakás jut, azok komfortfokozata nem a legjobb. Csak minden második lakás összkomfortos. Mégis ezt a 7,2-es komfortfokozatot nem rontja el a többi mutató, amelyek éppen, hogy meghaladják a térségi átlagokat. Így az index értéke: 6,2.

Népességmegtartó képesség – infrastrukturális index					
	Száz családra jutó lakás száma	Lakásállomány komfortfokozata	100 közüzemi víz bekötésre jutó csatorna bekötések	Rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások (%)	infrastrukturális index
Ráckeresztúr	138	7,2	76	92,5	
VölgyVidék	137	-	75	95,5	
Különbség	1	7,2	1	-3	6,2

Összegzés

Az adatokból kifejezett indexek összege -12,52, amiből azt a következtetést vonhatjuk le, hogy Ráckeresztúr *relatív népességmegtartó képessége* elmarad az átlagostól. Ez ellentmondásnak tűnik, mert a település lakónépessége 5%-kal növekedett 2001 és 2011 között.

3.1.6. Lovasberény

A) Népesedési mutatók

A Székesfehérvári kistérséghez tartozó, de Völgy Vidék Vidékfejlesztési Közösséghez csatlakozó Lovasberény demográfiai folyamatai nem a legkedvezőbbek. A népesség 1 év alatt szinte nem változott, aminek az az oka, hogy közel annyian költöztek be a településre, mint amennyien a természetes fogyás következtében eltűntek a lakónépességből. A kb. 160 fő odavándorló tehát képes volt ellensúlyozni a fogyás mértékét. Azonban a beköltözők nem a gyermekes fiatalok, mert mind a gyermekes családok aránya, mind a száz családra jutó gyerekszám, mind az óvodás és iskolás száma elmarad a térségi átlagos értékektől. Elsősorban a száz családra jutó gyermekek száma miatt ez az index igen alacsony: -26,2.

Népességmegtartó képesség – népesedési index					
	Lakónépesség 2011/2001 (%)	Száz családra jutó gyermek száma (fő)	Gyermekes családok aránya (%)	Óvodás és általános iskolások a településen (%)	népesedési index
Lovasberény	99,7	106	64,4	9,2	
VölgyVidék	104,9	121	68,9	10,7	
Különbség	-5,2	-15	-4,5	-1,5	-26,2

B) Gazdasági mutatók

A nagyközség gazdasági mutatói jól alakulnak, mert a foglalkoztatottak aránya magas, a munkanélküliek aránya alacsony, de legalábbis a térségi átlagtól kedvező irányban térnek el. Mindemellett a vállalkozások száma is magas, és az inaktívak aránya is alacsony. Az adatokból nem derül ki az ingázók aránya, de vélhetően a megyeszékhely közelsége következtében alakulnak ilyen jól ezek a mutatók, mert a lakosság jó része vélhetően napi ingázó Székesfehérvárra. Az index értéke: 9,8.

Népességmegtartó képesség – gazdasági index					
	Foglalkoztatottak aránya (%)	Munkanélküliek aránya (-%)	Száz lakosra jutó vállalkozás (db)	Tíz foglalkoztatottra jutó inaktívak száma (-fő)	gazdasági index
Lovasberény	42,7	-4,8	16,3	-13	
VölgyVidék	39,8	-6,0	10,2	-15	
Különbség	2,9	-1,2	6,1	2	9,8

C) Ellátottsági mutatók

Hiába a közel háromezres lakosság szám, a két házi orvosra egyenként csak 1354 lakos jut (átlagosan), ami lényegesen jobb érték, mint a Völgy Vidék térségi 1788 fő orvosonként. Ugyanakkor az óvodakihasználtsága annyira alacsony, hogy az jelentősen csökkenti az index értékét. Mindez mutatja, hogy Lovasberény a nagyvárosok közelségéből fakadó általános sorsra jut, azaz „alvótelepüléssé” válik, ahol az ott élők nem helyben dolgoznak, és gyermekeiket sem helyben járatják óvodába, iskolába. A személygépkocsival való ellátottság ezen a településen sem sokkal rosszabb, mint általában a Völgy Vidéken. A index értéke: -8,96.

Népességmegtartó képesség – ellátottság index					
	Egy orvosra jutó lakosok száma (-x/100)	Gyógyszertárak száma	Száz családra jutó szgk.	Óvoda kihasználtság (%)	ellátottság index
Lovasberény	-13,54	1	109,0	88	
VölgyVidék	-17,88	-	111,3	94	
Különbség	4,34	1	-2,3	-12	-8,96

D) Infrastruktúra állapotának mutatói

A község, az infrastrukturális mutatók szerint átlagos településnek tűnik, ahol talán a lakások komfortfokozata lehetne jobb (csak minden második minősül összkomfortosnak). A településen vélhetően több eladó ingatlan is akad, amelyek jó része talán külterületi ingatlan, mert magas a száz családra jutó lakások száma, és alacsony a csatornázottság aránya (80%). Ez nagy kiterjedésű ritkán lakott település képét rajzolja elénk, amit alátámaszt a népsűrűségi adat, amely csak 45 fő/km². Az index értéke: -0,21.

Népességmegtartó képesség – infrastrukturális index					
	Száz családra jutó lakás száma	Lakásállomány komfortfokozata	100 közüzemi víz bekötésre jutó csatorna bekötések	Rendszeres hulladék-gyűjtésbe bevont lakások (%)	infrastrukturális index
Lovasberény	145	7,19	NA	80,1	-0,21
VölgyVidék	137	-	75	95,5	
Különbség	8	7,19	NA	-15,4	

Összegzés

Az adatokból kifejezett indexek összege -25,57, amiből azt a következtetést vonhatjuk le, hogy Lovasberény *relatív népességmegtartó képessége* igen alacsony. A település további sorsát a vándorlási tendencia határozza majd meg, azaz képes-e a község vezetése a Székesfehérváron dolgozó embereknek megfelelő, élhető vidéki lakókörnyezetet biztosítani. Ehhez azonban nagy távolságra fekszik a megyeszékhelytől, és hiába fog infrastruktúrafejlesztésbe, kis valószínűséggel válik majd Székesfehérvár kiemelt zöldövezeti külterületévé, ahová a vagyonos családok költöznek majd ki.

3.1.7. Mány

A) Népesedési mutatók

Az első, ami szembeötlő, hogy közel 10%-os népességnövekedést mutat a népszámlálási statisztika. Ennek magyarázata, hogy a természetesen sem fogyatkozó népesség (+52 fő) mellett jelentős odavándorlást (+161 fő) mért a KSH. Ráadásul a növekedésben jelentős mértékben vették ki a gyermekes családok. Ezt olvashatjuk ki a gyermekekre vonatkozó mutatókból. Mind a száz családra jutó gyermekszám, mind a gyermekes családok aránya, és az óvodás, iskolás gyermekek lakossághoz viszonyított aránya is magasabb a Völgy Vidék térségi adatainál. Az index összértéke: 21,3.

Népességmegtartó képesség – népesedési index					
	Lakónépesség 2011/2001 (%)	Száz családra jutó gyermekek száma (fő)	Gyermekek családok aránya (%)	Óvodás és általános iskolások a településen (%)	népesedési index
Mány	109,5	134	72,3	11	21,3
VölgyVidék	104,9	121	68,9	10,7	
Különbség	4,6	13	3,4	0,3	

B) Gazdasági mutatók

A mányi gazdasági helyzetet jellemzi, hogy míg a népesség növekedett, a gazdaságilag aktívak aránya csökkent. Ez olvasható ki a Völgy Vidékhez képest a foglalkoztatottak alacsonyabb, a munkanélküliek magasabb arányából. De a vállalkozások alacsony jelenléte is kedvezőtlen körülmény, mint ahogy az inaktívoknak az aktívokhoz viszonyított aránya is.

Népességmegtartó képesség – gazdasági index					
	Foglalkoztatottak aránya (%)	Munkanélküliek aránya (-%)	Száz lakosra jutó vállalkozás (db)	Tíz foglalkoztatottra jutó inaktívok száma (-fő)	gazdasági index
Mány	39,1	-6,5	8,5	-16	
VölgyVidék	39,8	-6,0	10,2	-15	
Különbség	-0,7	-0,5	-1,7	-1	-3,9

C) Ellátottsági mutatók

Az egy orvosra jutó lakosok száma itt a legmagasabb, ami alapvetően meghatározza a mányi ellátottság indexet, hiszen a közepes méretű településen összesen egy orvos működik. A 2000-2500 közötti lakosság számú településeket sújtja ez a mutató, mert a két orvoshoz még nem elég nagyok, de az egy orvoshoz már magas a létszámuk. Mányon ehhez képest még gyógyszerár sem működik, ami tovább rontja ezt az indexet. Pedig szükség volna az ellátottság magasabb fokára, mert száz családra csak 102 személygépkocsi jut. Ezek miatt lesz ez az index igen alacsony: -14,75.

Népességmegtartó képesség – ellátottság index					
	Egy orvosra jutó lakosok száma (-x/100)	Gyógyszertárak száma	Száz családra jutó szgk.	Óvoda kihasználtság (%)	ellátottság index
Mány	-24,63	0	102,3	95	
VölgyVidék	-17,88	-	111,3	94	
Különbség	-6,75	0	-9	1	-14,75

D) Infrastruktúra állapotának mutatói

A száz családra jutó lakások száma itt a legalacsonyabb a térségben (118), és ezen lakások komfortfokozata sem elég magas. A csatornázottság mértéke ugyan meghaladja a térségi átlagos értéket, de még mindig nem éri el a 80%-ot, azaz 5 vízvezetékes lakásból 1 még mindig nem csatlakozik a szennyvíz-csatornahálózatra. Az index összértékét valamivel javítja, hogy a település szinte egészét lefedi a rendszeres hulladék-gyűjtés szolgáltatás. Az index értéke így is negatív: -3,64.

Népességmegtartó képesség – infrastrukturális index					
	Száz családra jutó lakás száma	Lakásállomány komfortfokozata	100 közüzemi víz bekötésre jutó csatorna bekötések	Rendszeres hulladék-gyűjtésbe bevont lakások (%)	infrastrukturális index
Mány	118	7,46	79	99,4	
VölgyVidék	137	-	75	95,5	
Különbség	-19	7,46	4	3,9	-3,64

Összegzés

Az adatokból kifejezett indexek összege -0,99, amiből azt a következtetést vonhatjuk le, hogy a település *relatív népességmegtartó képessége* valamivel elmarad az átlagostól. Az egyes dimenziók egyelőre kiegyenlítik egymást. A jövőben azonban, ha magas a népesedési index mellett az ellátottsági index ennyire alacsony marad, akkor kevesebben választják majd Mányt lakóhelyükként, mint az előző évtizedben.

3.1.8. Vál

A) Népesedési mutatók

A váli lakónépesség alig kisebb mértékben növekedett, mint a Völgy vidék térség egésze 2001 és 2011 között, amit a magas odavándorlásnak (133 fő) köszönhet, hiszen a természetes szaporodás mutató negatív (-22 fő). Viszonylag nagy kiterjedése miatt a népsűrűsége csak 61 fő/km², ami kevesebb, mint a térségi (75), így tehát a Völgy Vidék ritkán lakott települései közé tartozik. De nem csak a növekedése nagyarányú, hanem a gyermekek jelenléte is magas a Válon. Mind a gyermekek száma, mind a gyermekes családok aránya igen magas. Ráadásul az óvodába és iskolába járó gyermekek aránya is meghaladja a térségi átlagot.

Népességmegtartó képesség – népesedési index					
	Lakónépesség 2011/2001 (%)	Száz családra jutó gyermekek száma (fő)	Gyermekek családok aránya (%)	Óvodás és általános iskolások a településen (%)	népesedési index
Vál	104,7	128	71,1	12,4	
VölgyVidék	104,9	121	68,9	10,7	
Különbség	-0,2	7	2,2	1,7	10,7

B) Gazdasági mutatók

A foglalkoztatottak aránya ugyan alacsonyabb 1%-kal a térségi értéknél, de a munkanélküliek is kevesebben vannak, és a vállalkozások száma is magasabb, így ezek részben ellensúlyozzák a kedvezőtlenül alakuló egyéb mutatókat. Az index értéke zéró közeli: -0,6.

Népességmegtartó képesség – gazdasági index					
	Foglalkoztatottak aránya (%)	Munkanélküliek aránya (-%)	Száz lakosra jutó vállalkozás (db)	Tíz foglalkoztatottra jutó inaktívok száma (-fő)	gazdasági index
Vál	38,8	-5,5	11,1	-16	-0,6
VölgyVidék	39,8	-6,0	10,2	-15	
Különbség	-1	0,5	0,9	-1	

C) Ellátottsági mutatók

Annak ellenére, hogy a községben csak egy orvos rendel, és ezért az egy orvosra jutó mutató jelentős negatív értéket mutat, Vál ellátottsági index-szét nem ez rontja le. Hanem, mivel (a demográfiai értékeknél már látott) magas gyerekszám megemeli az óvodai kihasználtság mutatót oly mértékben, hogy azt már zsúfoltságnak kell minősítenünk, ezért a viszonyításnál a 100 fölötti értéknek megfelelően korrigáljuk a térséghez viszonyított különbséget, amely így negatív lesz. A személygépkocsival való jó ellátottság azonban már nem képes ezt ellensúlyozni, így ez a dimenzió alacsony értéket ér el: -14,11.

Népességmegtartó képesség – ellátottság index					
	Egy orvosra jutó lakosok száma (-x/100)	Gyógyszertárak száma	Száz családra jutó szgk.	Óvoda kihasználtság (%)	ellátottság index
Vál	-24,59	1	116,9	114	-14,11
VölgyVidék	-17,88	-	111,3	94	
Különbség	-6,71	1	5,6	-14	

D) Infrastruktúra állapotának mutatói

Vál infrastruktúrája kiemelkedő a térség települései között. Azt mondhatjuk, hogy annyira magas ez az érték, hogy a község egy a növekedés igen dinamikus szakaszában van éppen. A rendelkezésre álló lakások száma, a komfortfokozat fejlesztésre szorul ugyan, de a közművesítés és a hulladék-gyűjtés magas szinten megvalósult már. Ez utóbbiak területén jóval megelőzi a térség átlagos mértékét, ami nyilvánvalóan kedvez a magas odavándorlásnak.

Népességmegtartó képesség – infrastrukturális index					
	Száz családra jutó lakás száma	Lakásállomány komfortfokozata	100 közüzemi víz bekötésre jutó csatorna bekötések	Rendszeres hulladék-gyűjtésbe bevont lakások (%)	infrastrukturális index
Vál	136	7,46	93	98,7	27,66
VölgyVidék	137	-	75	95,5	
Különbség	-1	7,46	18	3,2	

Összegzés

Az adatokból kifejezett indexek összege 23,65, amiből azt a következtetést vonhatjuk le, hogy Vál *relatív népességmegtartó képessége* erős. Valószínűleg közrejátszik az adatok ilyen alakulásában Vál földrajzi elhelyezkedése is, mint a környező nagyvárosoktól a legtávolabb, minden főútvonali csatlakozástól nagyjából egyenlő távolságra lévő község, amely a környezetében lévőkénél nagyobb, így fejlődőképes. Ha Vál a közeljövőben képes olyan fejlesztéseket végrehajtani, amelyek növelik az óvodai férőhelyek számát és a helyben foglalkoztatást, azaz helyi munkalehetőséget teremt, akkor még intenzívebb növekedésre is számíthat.

3.1.9. Tordas

A) Népesedési mutatók

Tordasra 10 év alatt beköltözött a község egyötöde, és csakúgy, mint Etyek esetében a népesedési indexe meghaladja a 17-et. Magas a gyerekszám és az iskolába, óvodába járó gyermekek száma is jóval meghaladja a térség átlagos értékét.

Népességmegtartó képesség – népesedési index					
	Lakónépesség 2011/2001 (%)	Száz családra jutó gyermekek száma (fő)	Gyermekes családok aránya (%)	Óvodás és általános iskolások a településen (%)	népesedési index
Tordas	120,3	122	68,5	12,6	
VölgyVidék	104,9	121	68,9	10,7	
Különbség	15,4	1	-0,4	1,9	17,9

B) Gazdasági mutatók

Tordas növekedése a gazdasági mutatók tekintetében is hasonlít Etyekére, annyi különbséggel, hogy itt kevesebb a vállalkozás és több a foglalkoztatott, valamint kisebb a munkanélküliek aránya. Érezhető, hogy az autópálya (M7) közelsége elsősorban a fővárosban dolgozó családokat hozta Tordasra. Etyekkel ellentétben itt tehát nem a helyben működő vállalkozók kitelepülését láthatjuk, hanem a fiatal, családos fővárosi (esetleg érdi) munkavállalókat, akik elsősorban a szabadidejüket töltik a településen.

Népességmegtartó képesség – gazdasági index					
	Foglalkoztatottak aránya (%)	Munkanélküliek aránya (-%)	Száz lakosra jutó vállalkozás (db)	Tíz foglalkoztatottra jutó inaktívok száma (-fő)	gazdasági index
Tordas	44,5	-4,0	9,9	-12	
Völgy Vidék	39,8	-6,0	10,2	-15	
Különbség	4,7	-2,0	-0,3	3	5,4

C) Ellátottsági mutatók

Autóval magasan ellátott, vagyonos társadalmi rétegről van szó, akik, mivel Budapest igen hamar elérhető, gyermekeiket helyben járatják óvodába, amit a 101%-os óvodai kihasználtság is mutat. A személygépkocsik magas száma áthidalja az egy orvosra jutó magas lakosságszámot és a gyógyszertár hiányát is (mely utóbbi könnyen elérhető a szomszédos Martonvásáron is).

Népességmegtartó képesség – ellátottság index					
	Egy orvosra jutó lakosok száma (-x/100)	Gyógyszertárak száma	Száz családra jutó szgk.	Óvoda kihasználtság (%)	ellátottság index
Tordas	-20,84	0	128,9	101	
Völgy Vidék	-17,88	-	111,3	94	
Különbség	-2,96	0	17,6	-1	13,64

D) Infrastruktúra állapotának mutatói

Végül az infrastrukturális mutatók is igen kedvezően alakulnak Tordason, ahol ugyan a Völgy Vidék térségi átlagnál alacsonyabb a száz családra jutó lakások száma, viszont azok magas komfortfokozatúak. A lassan beépülő, és még régebbi településrészekkel is rendelkező településen nem száz százalékos a csatornázottság, de a hulladék-gyűjtés szinte minden lakást érint.

Népességmegtartó képesség – infrastrukturális index					
	Száz családra jutó lakás száma	Lakásállomány komfortfokozata	100 közüzemi víz bekötésre jutó csatorna bekötések	Rendszeres hulladék-gyűjtésbe bevont lakások (%)	infrastrukturális index
Tordas	129	8,38	89	98,6	
Völgy Vidék	137	-	75	95,5	
Különbség	-8	8,38	14	3,1	17,48

Összegzés

Az adatokból kifejezett indexek összege 54,42, amiből azt a következtetést vonhatjuk le, hogy Tordas *relatív népességmegtartó képessége* igen erős, és a térség 2000 főt meghaladó települései között a legnagyobb, amit az is mutat, hogy 2001 és 2011 között itt a legnagyobb a népesség-növekedés üteme (120,3%).

3.1.10. Felcsút

A) Népesedési mutatók

A község növekedése a 10%-otis meghaladja, ami jelentősnek minősül 10 év alatt. A -10 fő természetes fogyást kellően ellensúlyozta 2001-2011 között a 209 fő betelepülő népesség. És úgy tűnik, hogy ezek a beköltözők főleg gyermekes családok voltak, hiszen a településen minden gyermekes mutató jóval meghaladja a térség átlagos értékeit. A gyermekes családok aránya például több mint 70%, de főleg az óvadás és isklás gyermekek száma kiemelekdően magas. Az index értéke: 17,7.

Népességmegtartó képesség – népesedési index					
	Lakónépesség 2011/2001 (%)	Száz családra jutó gyermek száma (fő)	Gyermekes családok aránya (%)	Óvodás és általános iskolások a településen (%)	népesedési index
Felcsút	111,9	126	70,5	14,8	17,7
Völgy Vidék	104,9	121	68,9	10,7	
Különbség	7	5	1,6	4,1	

B) Gazdasági mutatók

A dinamikus növekedés kedvező foglalkoztatási szerkezettel párosul, ahol a munkanélküliek aránya nem éri el a térségi átlagot, míg a foglalkoztatottak aránya 2%-kal meg is haladja azt. A vállalkozások száma is magasabb az átlagnál, tehát a betelepülők egy része vélhetően vállalkozó.

Népességmegtartó képesség – gazdasági index					
	Foglalkoztatottak aránya (%)	Munkanélküliek aránya (-%)	Száz lakosra jutó vállalkozás (db)	Tíz foglalkoztatottra jutó inaktívák száma (-fő)	gazdasági index
Felcsút	41,7	-5,1	11,9	-14	5,5
Völgy Vidék	39,8	-6,0	10,2	-15	
Különbség	1,9	0,9	1,7	1	

C) Ellátottsági mutatók

Az egy orvosra jutó lakosok száma sokkal kedvezőbb, mint a gyorsabban növekvő és nagyobb Etyek vagy Tordas esetében. És bár az óvodai kihasználtság nem éri el a 100%-ot, a magas személygépkocsi-ellátottság 20-as érték fölé emeli ezt az indexet. Ez az itt élő családok vagyoni helyzetét és az ellátottsággal kapcsolatos függetlenségét is mutatja.

Népességmegtartó képesség – ellátottság index					
	Egy orvosra jutó lakosok száma (-x/100)	Gyógyszertárak száma	Száz családra jutó szgk.	Óvoda kihasználtság (%)	ellátottság index
Felcsút	-18,70	0	129,5	97	20,38
Völgy Vidék	-17,88	-	111,3	94	
Különbség	-0,82	0	18,2	3	

D) Infrastruktúra állapotának mutatói

A száz lakosra jutó lakások száma igen magas, ami a beköltözhetőséget növeli, de egyben a lakatlan ingatlanokra is utal. Felcsút e tekintetben a csökkenő és növekvő települések közötti félúton található, amely a növekedési ütemet figyelembe véve, inkább lakhatás-potenciálként értékelhető, mintsem hátrányként. A lakások komfortfokozata szintén elmarad a legdinamikusabban fejlődő településektől, és a csatornázottság mértéke is inkább átlagos, mintsem magas szintű. Összességében mégis ez a mutató is magas értékkel szerepel.

Népességmegtartó képesség – infrastrukturális index					
	Száz családra jutó lakás száma	Lakásállomány komfortfokozata	100 közüzemi víz bekötésre jutó csatorna bekötések	Rendszeres hulladék-gyűjtésbe bevont lakások (%)	infrastrukturális index
Felcsút	145	7,6	76	98,3	
Völgy Vidék	137	-	75	95,5	
Különbség	8	7,6	1	2,7	19,3

Összegzés

Az adatokból kifejezett indexek összege 62,88, amiből azt a következtetést vonhatjuk le, hogy a település *relatív népességmegtartó képessége* nagyon erős. Felcsút népességmegtartó képessége tehát erősebb, mint Tordasé és Etyeké, bár a különbség nem jelentős. Felcsút adataiból kiderül, hogy már elindult a növekedés útján, de még nem sorolható a dinamikusan fejlődő települések sorába. Elsősorban infrastrukturális fejlesztésekre van szüksége a további növekedéshez. Ha sikerül a még a korábbi státuszra emlékeztető kevésbé fejlett ingatlanokat felújítani vagy lecserélnie (elsősorban újonnan beköltözőkön keresztül), akkor még intenzívebb növekedési szakaszba fordulhat a következő években.

3.1.11. Vértesacsca

A) Népesedési mutatók

A településen a két népszámlálás között minimális népességszám emelkedést mértek. Amely mögött azonban -48 fő természetes fogyás és 81 fő vándorlási különbözet áll. A természetes fogyás ilyen mértéke miatt azt mondhatjuk, hogy tehát a növekedés egyfajta részbeni lakosság-cserélődéssel járt együtt. Az újonnan érkezők pedig nem pótolták az idők során eltűnő gyermekes családokat. Azok aránya itt nem éri el a kétharmadot sem. A gyermekek hiánya mutatkozik az óvodás és iskolás gyermekek alig 10%-os arányában is. Az index értéke összességében negatív: -7,6.

Népességmegtartó képesség – népesedési index					
	Lakónépesség 2011/2001 (%)	Száz családra jutó gyermekek száma (fő)	Gyermekek családok aránya (%)	Óvodás és általános iskolások a településen (%)	népesedési index
Vértesacsca	101,9	121	65,2	9,8	
VölgyVidék	104,9	121	68,9	10,7	
Különbség	-3,0	0	-3,7	-0,9	-7,6

B) Gazdasági mutatók

A gazdasági mutatókat illetően szintén igen alacsony, már-már elmaradottságra utaló értékeket találunk. A foglalkoztatottak aránya éppen nem éri a térségi átlagot, és a hiányzó 0,8% éppen a munkanélküliek többletében jelentkezik. Ráadásul a vállalkozások száma is elmarad, és az inaktívok száma is magasabb, mint a térségi átlag.

A gazdasági index is negatív: -5,8.

Népességmegtartó képesség – gazdasági index					
	Foglalkoztatottak aránya (%)	Munkanélküliek aránya (-%)	Száz lakosra jutó vállalkozás (db)	Tíz foglalkoztatottra jutó inaktívok száma (-fő)	gazdasági index
Vértesacsca	39,0	-6,8	7,0	-16	
VölgyVidék	39,8	-6,0	10,2	-15	
Különbség	-0,8	-0,8	-3,2	-1	-5,8

C) Ellátottsági mutatók

Az ellátottsági mutatókból már az is kiderül, hogy akik viszont maradtak, illetve ide költöztek, nem tartoznak a vagyonosak közé. A 100 családra jutó személygépkocsik száma nem éri el a 100-at. Így különösen fontos lenne egy jó ellátottságú település működtetése. Az egy orvosra jutó lakosok száma szinte teljesen megegyezik a térségben mért átlagos értékkel. Az előzőekben is megismert alacsony gyerekszámot támasztja alá az óvoda alacsony kihasználtsága is. Mindezek miatt az ellátottsági index igen gyenge, az eddig tapasztalt legalacsonyabb: -32,59.

Népességmegtartó képesség – ellátottság index					
	Egy orvosra jutó lakosok száma (-x/100)	Gyógyszertárak száma	Száz családra jutó szgk.	Óvoda kihasználtság (%)	ellátottság index
Vértesacsca	-17,77	1	93,6	78	
VölgyVidék	-17,88	-	111,3	94	
Különbség	0,11	1	-17,7	-16	-32,59

D) Infrastruktúra állapotának mutatói

A település infrastruktúrája ellentmondásos dimenzió. Miközben ez az egyetlen, amely a térségi értékek fölé emelkedik, és magas pozitív értéket mutat, ennek oka is egyfajta elmaradottságra vezethető vissza. Ugyanis az index harmadik mutatója, a 100 közüzemi víz bekötésre jutó csatornázott lakások aránya itt meghaladja a 100%-ot, mert a víz nincs mindenhol bekötve, míg a csatornázás 100%-ban megtörtént.

Népességmegtartó képesség – infrastrukturális index					
	Száz családra jutó lakás száma	Lakásállomány komfortfokozata	100 közüzemi víz bekötésre jutó csatorna bekötések	Rendszeres hulladék-gyűjtésbe bevont lakások (%)	infrastrukturális index
Vértesacsca	142	6,9	103*	82,8	
VölgyVidék	137	-	75	95,5	
Különbség	5	6,9	28	-12,7	27,2

* Vértesacsán nem teljes körű a vezeték vízszolgáltatás lefedettsége, míg a csatornázottság 100%-os.

Összegzés

Az adatokból kifejezett indexek összege -18,79, amiből azt a következtetést vonhatjuk le, hogy a település *relatív népességmegtartó képessége* gyenge. Vértesacsca már elég messze van

a megyeszékhelytől, Székesfehérvártól ahhoz, hogy többen is ott dolgozzanak, így a településen relatív magas a munkanélküliség. Ugyanakkor a viszonylag magas vándorlási különbözet (+81 fő) miatt azt kell mondanunk, hogy van valamiféle érdeklődés a település iránt. De úgy tűnik, a beköltözők elsősorban szegényebb rétegekből kerülnek ki, valószínűleg az alacsonyabb ingatlanárak miatt. A lakások komfortfokozata elég alacsony ahhoz, hogy alacsony értéken lehessen értékesíteni őket, így azok a szegényebb rétegek költöznek ide, akik már csak ezt tudják megfizetni. Valószínűleg Vértesacska számukra is kompromisszum, ami azonban az ellátottság alacsony mértéke és a munkalehetőség hiányában tulajdonképpen csapda. Így a hosszú távon valódi növekedést jelentő kisgyermekes családok nem Vértesacsát választják.

3.1.12. Alcsútdoboz

A) Népesedési mutatók

A következő közel 1500 lakosú település, Alcsútdoboz a két népszámlálás között majdnem népessége 10%-át elvesztette. Ezen a településen közel akkora volt a természetes fogyás (-52 fő), mint a vándorlási különbözet (-57 fő). A térség legtrikábban lakott települése ez, hiszen a népsűrűség itt csak 28 fő/km², ami abból következik, hogy a település területe lényegesen nagyobb, mint a hasonló településeké. Ennek történelmi hagyományai vannak, mert a hajdani Habsburg-uradalom szinte egész területe mai Alcsútdobozhoz tartozik. A gyermekes családok aránya is majdnem itt a legalacsonyabb, és bár az óvodás és iskolás gyermekek aránya magasabb, mint a térségi átlag, az nem tudja ellensúlyozni a többi mutató mélységét, így az index értéke: -26.

Népességmegtartó képesség – népesedési index					
	Lakónépesség 2011/2001 (%)	Száz családra jutó gyermekek száma (fő)	Gyermekes családok aránya (%)	Óvodás és általános iskolások a településen (%)	népesedési index
Alcsútdoboz	92,8	111	64,1	11,6	
Völgyvidék	104,9	121	68,9	10,7	
Különbség	-12,1	-10	-4,8	0,9	-26,0

B) Gazdasági mutatók

S bár a munkanélküliek aránya nem haladja meg a térségi átlagot, a foglalkoztatottak alacsony aránya és az inaktívok magas száma miatt a gazdasági index is negatív tartományban marad. A száz lakosra jutó vállalkozások száma is elmarad a térségi átlagtól. Ez, valamint a demográfiai mutatók között szereplő gyermekes családok alacsony aránya miatt arra következtethetünk, hogy az idősebbek felülreprezentáltak a településen.

Népességmegtartó képesség – gazdasági index					
	Foglalkoztatottak aránya (%)	Munkanélküliek aránya (-%)	Száz lakosra jutó vállalkozás (db)	Tíz foglalkoztatottra jutó inaktívok száma (-fő)	gazdasági index
Alcsútdoboz	36,4	-5,9	9,2	-17	
VölgyVidék	39,8	-6,0	10,2	-15	
Különbség	-3,4	0,1	-1,0	-2	-6,3

C) Ellátottsági mutatók

Saját orvosa miatt az egy orvosra jutó lakosok száma mutató kedvezőbb a térségi átlagnál, és mivel gyógyszerár is található a településen az ellátottsági index akár kedvezőbben is alakulhatna, hiszen a személygépkocsik száma is magasabb a térségi átlagnál, de az óvodai kihasználtság alacsony mértéke miatt végül is ez az index is negatív: -16,75.

Népességmegtartó képesség – ellátottság index					
	Egy orvosra jutó lakosok száma (-x/100)	Gyógyszertárak száma	Száz családra jutó szgk.	Óvoda kihasználtság (%)	ellátottság index
Alcsútdoboz	-14,13	1	111,8	72	
VölgyVidék	-17,88	-	111,3	94	
Különbség	3,75	1	0,5	-22	-16,75

D) Infrastruktúra állapotának mutatói

A száz lakosra jutó lakások száma itt a második legmagasabb, amely tehát egyfelől lehetővé tenné a beköltözést, ugyanakkor a komfortfokozat összértéke alacsony, 7,23, és csak minden második lakás összkomfortos. A csatornázottság mértéke itt a legalacsonyabb a térségben, csak minden második vízbekötésre jut egy csatornázott lakás, amely nagyon le húzza az infrastrukturális indexet is. Bár az egyike azon településeknek, ahol 100%-os a hulladékgyűjtésbe bevont lakások aránya, és így ez az index pozitív tartományban van, de alacsony értékű: 4,73.

Népességmegtartó képesség – infrastrukturális index					
	Száz családra jutó lakás száma	Lakásállomány komfortfokozata	100 közüzemi víz bekötésre jutó csatorna bekötések	Rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások (%)	infrastrukturális index
Alcsútdoboz	156	7,23	49	100,0	
VölgyVidék	137	-	75	95,5	
Különbség	19	7,23	-26	4,5	4,73

Összegzés

Az adatokból kifejezett indexek összege -44,32, amiből azt a következtetést vonhatjuk le, hogy Alcsútdoboz *relatív népességmegtartó képessége* nagyon gyenge. A településről

hiányoznak a gyermekes családok, és a gazdaságilag aktívak. Bár az infrastrukturális és ellátottsági körülmények megvolnának, mégsem költöznek ide elegendően. A szalagfalu mindkét végén közvetlenül csatlakozik egy-egy szomszédos településhez, amelyik közül az egyik Felcsút, amelyről láttuk, hogy erős népességmegtartó képességgel bír. Alcsútdoboz az elmúlt 10 évben folyamatosan veszítette el lakóit, és nem tudta kihasználni azt a földrajzi helyzetet, hogy a Székesfehérvár – Etyek - Bicske – Baracska kereszteződésben fekszik.

3.1.13. Gyúró

A) Népesedési mutatók

Gyúró népességváltozása az odavándorlás miatt pozitív. A természetes fogyás nagyon kismértékű (-3 fő), ahhoz képest jelentős a vándorlási különbözet (+55 fő). A növekedés 10 év alatt alig marad el a térség átlagos növekedésétől. Itt a második legmagasabb a gyermekes családok aránya. Négy családból háromban találunk gyermeket. De a családok gyermekei valószínűleg nem a faluban járnak óvodába, iskolába, mert ez a mutató elmarad a térségi átlagtól. A népesedési index pozitív: +6,0.

Népességmegtartó képesség – népesedési index					
	Lakónépesség 2011/2001 (%)	Száz családra jutó gyermek száma (fő)	Gyermekes családok aránya (%)	Óvodás és általános iskolások a településen (%)	népesedési index
Gyúró	104,3	126	74,0	7,2	6,0
VölgyVidék	104,9	121	68,9	10,7	
Különbség	-0,6	5	5,1	-3,5	

B) Gazdasági mutatók

A foglalkoztatottak aránya jóval meghaladja a térségi átlagot, és az autópályák melletti településekhez hasonló 43,7%. Ezzel összhangban az inaktívak száma is alacsonyabb. Azonban a vállalkozások száma sem kiemelkedően magas, és a munkanélküliek sincsenek elég kevesen ahhoz, hogy az index túlságosan magas pozitív értéket érjen el.

Népességmegtartó képesség – gazdasági index					
	Foglalkoztatottak aránya (%)	Munkanélküliek aránya (-%)	Száz lakosra jutó vállalkozás (db)	Tíz foglalkoztatottra jutó inaktívak száma (-fő)	gazdasági index
Gyúró	43,7	-5,3	11,0	-13	7,4
VölgyVidék	39,8	-6,0	10,2	-15	
Különbség	3,9	0,7	0,8	2	

C) Ellátottsági mutatók

A lakónépesség alacsony száma miatt az egy orvosra jutó lakosok száma elég alacsony ahhoz, hogy a mutató a térségben itt legyen a legmagasabb (5,27). Ez és a személygépkocsik magas aránya képes ellensúlyozni az óvoda alacsony kihasználtságát, így az index még éppen pozitív marad: +1,57.

Népességmegtartó képesség – ellátottság index					
	Egy orvosra jutó lakosok száma (-x/100)	Gyógyszertárak száma	Száz családra jutó szgk.	Óvoda kihasználtság (%)	ellátottság index
Gyúró	-12,61	0	123,6	78	1,57
VölgyVidék	-17,88	-	111,3	94	
Különbség	5,27	0	12,3	-16	

D) Infrastruktúra állapotának mutatói

Gyúró a 100 családra jutó lakások száma ugyan kevesebb, mint a térségre jellemző átlagos érték, de közel 100%-os a csatornázottság és a hulladékgyűjtésbe bevont lakások aránya is. Ezért az infrastrukturális index nagyon magas. A lakások komfortfokozata szintén jóval meghaladja a térségi átlagot. A lakások több mint kétharmada összkomfortos besorolású.

Népességmegtartó képesség – infrastrukturális index					
	Száz családra jutó lakás száma	Lakásállomány komfortfokozata	100 közüzemi víz bekötésre jutó csatorna bekötések	Rendszeres hulladék-gyűjtésbe bevont lakások (%)	infrastrukturális index
Gyúró	134	8,02	97	97,8	29,32
VölgyVidék	137	-	75	95,5	
Különbség	-3	8,02	22	2,3	

Összegzés

Az adatokból kifejezett indexek összege 44,29, amiből azt a következtetést vonhatjuk le, hogy Gyúró *relatív népességmegtartó képessége* erős. És ezt elsősorban az infrastrukturális mutatóknak köszönheti. A település ezen index-e kiemelkedően magas a többihez képest. A következő évtizedben valószínűleg még intenzívebb növekedés lesz megfigyelhető, és akkor a többi dimenzió is magasabb értékeket fog elérni. Gyúró a 2011-es népszámlálás időpontjában a nekilendülés előtti pillanatban volt.

3.1.14. Csabdi

A) Népesedési mutatók

A település növekedése ugyan meghaladta a térség átlagos növekedését, de a gyermekes családok arányának alacsonyabb mértéke és a 100 családra jutó gyermekek alacsonyabb száma, még annak ellenére is negatív indexet eredményez, hogy az óvodás és iskolás gyermekek száma meghaladja a térségi átlagot. Így az index: -1,7.

Népességmegtartó képesség – népesedési index					
	Lakónépesség 2011/2001 (%)	Száz családra jutó gyermekek száma (fő)	Gyermekek családok aránya (%)	Óvodás és általános iskolások a településen (%)	népesedési index
Csabdi	105,4	117	68,4	13,0	-1,7
VölgyVidék	104,9	121	68,9	10,7	
Különbség	0,5	-4	-0,5	2,3	

B) Gazdasági mutatók

Csabdi a térség egyik legfontosabb decentruma, Bicske közvetlen szomszédja, és annak közvetlen agglomerációs övezetébe tartozó település. Ennek megfelelően magas a foglalkoztatottak aránya, de a vállalkozások száma nem emelkedik ki nagyon. Ebből is következik, hogy főleg a Bicskére bejáró alkalmazottak lakják ezt a kistelepülést. Az inaktívak alacsony száma miatt az index kedvezően alakul: +5,9.

Népességmegtartó képesség – gazdasági index					
	Foglalkoztatottak aránya (%)	Munkanélküliek aránya (-%)	Száz lakosra jutó vállalkozás (db)	Tíz foglalkoztatottra jutó inaktívak száma (-fő)	gazdasági index
Csabdi	42,7	-5,9	11,1	-13	5,9
VölgyVidék	39,8	-6,0	10,2	-15	
Különbség	2,9	0,1	0,9	2	

C) Ellátottsági mutatók

A település önállóan rendelő orvossal nem rendelkezik, így az ellátottság index természetszerűen alacsony lesz, hiszen az egy orvosra jutó érték nulla, ezért a térségi átlagos érték teljes egészében negatív számként jelentkezik. És mivel gyógyszertár sincs Csabdin, valamint az ezt ellensúlyozó családoknál lévő személygépkocsik száma is elmarad a térség átlagos értékétől, az index nagyon alacsony: -15,18.

Népességmegtartó képesség – ellátottság index					
	Egy orvosra jutó lakosok száma (-x/100)	Gyógyszertárak száma	Száz családra jutó szgk.	Óvoda kihasználtság (%)	ellátottság index
Csabdi	-	0	108,0	100	-15,18
VölgyVidék	-17,88	-	111,3	94	
Különbség	-17,88	0	-3,3	6	

D) Infrastruktúra állapotának mutatói

Azonban az infrastrukturális viszonyok már kedvezőbbek, és illeszkednek a növekedő településképhez. Bár a 100 családra jutó lakások száma kevesebb, mint a térségben, és a rendszeres hulladék-gyűjtésbe bevont lakások aránya is alacsonyabb, mint a Völgy Vidéken általában, az általános komfortfokozati tényező magas, és a csatornázottság is meghaladja a 90%-ot, ami jóval a térségi átlag felett van. Így ez az index pozitív: +8,28.

Népességmegtartó képesség – infrastrukturális index					
	Száz családra jutó lakás száma	Lakásállomány komfortfokozata	100 közüzemi víz bekötésre jutó csatorna bekötések	Rendszeres hulladék-gyűjtésbe bevont lakások (%)	infrastrukturális index
Csabdi	127	8,08	91	89,7	
VölgyVidék	137	-	75	95,5	
Különbség	-10	8,08	16	-5,8	8,28

Összegzés

Az adatokból kifejezett indexek összege -2,7, amiből azt a következtetést vonhatjuk le, hogy a település *relatív népességmegtartó képessége* közel átlagos, mert a nullához nagyon közel van. És bár negatív, ezt tulajdonképpen egyetlen tényező befolyásolja jelentősen, a település orvoshiánya. Ha Csabdira települne egy háziorvos, akkor az ellátottság index is pozitívba váltana, ami nagyban növelné relatív népességmegtartó erejét.

3.1.15. Kajászó

A) Népesedési mutatók

A kajászói helyzet elég speciális, mert az elmúlt évtizedben a település elégtelen gazdálkodása miatt bezáratták az iskolát, így iskolás gyermekek nem szerepelnek a nyilvántartásban. Ami viszont a mi index-számításunkban a népesedési index része, így azt valamelyest torzítja. És bár növekedés volt tapasztalható (amely során a település éppen átlépte a lélektani 1000 fős határt), aminek a legfőbb oka a betelepülők magas száma, az index még éppen a nulla alatt marad: -1,1. (Pedig a gyermekes családok aránya kiemelkedő a térségi átlaghoz képest.)

Népességmegtartó képesség – népesedési index					
	Lakónépesség 2011/2001 (%)	Száz családra jutó gyermekek száma (fő)	Gyermekek családok aránya (%)	Óvodás és általános iskolások a településen (%)	népesedési index
Kajászó	107,3	123	70,4	3,7	
VölgyVidék	104,9	121	68,9	10,7	
Különbség	2,4	2	1,5	-7	-1,1

B) Gazdasági mutatók

Gazdasági területen ez a település teljesen a Völgy Vidékre jellemző adatokat produkálja. Mind a foglalkoztatottak, mind a munkanélküliek aránya, de a vállalkozások aránya és az inaktívok száma is teljesen megegyezik a térség átlagos értékeivel. Így ez az index majdnem nulla: -0,8.

Népességmegtartó képesség – gazdasági index					
	Foglalkoztatottak aránya (%)	Munkanélküliek aránya (-%)	Száz lakosra jutó vállalkozás (db)	Tíz foglalkoztatottra jutó inaktívok száma (-fő)	gazdasági index
Kajászó	39,7	-6,3	9,8	-15	-0,8
VölgyVidék	39,8	-6,0	10,2	-15	
Különbség	-0,1	-0,3	-0,4	0	

C) Ellátottsági mutatók

A helyi házi orvos hiánya itt is megmutatkozik, mert az ellátottság index jelentős távolságra van a nullától a negatív tartományban. És mivel még a személygépkocsik száma is elmarad az átlagostól, az ellátottság nem is változhat. Erre a településre is mielőbb helyi orvost kell hozni, akkor az index szintén nullához közeli értéket vehetne föl.

Népességmegtartó képesség – ellátottság index					
	Egy orvosra jutó lakosok száma (-x/100)	Gyógyszertárak száma	Száz családra jutó szgk.	Óvoda kihasználtság (%)	ellátottság index
Kajászó	-	0	109,4	91	-22,78
VölgyVidék	-17,88	-	111,3	94	
Különbség	-17,88	0	-1,9	-3	

D) Infrastruktúra állapotának mutatói

Ami az infrastruktúra helyzetét illeti, Kajászó igen kedvező adatokkal rendelkezik. Magas a 100 családra jutó lakások száma, magas a csatornázottság és a rendszeres hulladék-gyűjtésbe bevont lakások száma is. Egyedül a lakásállomány komfortfokozata feltűnően alacsony. Az összes lakás kevesebb, mint fele található az összkomfortos kategóriában.

Népességmegtartó képesség – infrastrukturális index					
	Száz családra jutó lakás száma	Lakásállomány komfortfokozata	100 közüzemi víz bekötésre jutó csatorna bekötések	Rendszeres hulladék-gyűjtésbe bevont lakások (%)	infrastrukturális index
Kajászó	138	6,97	92	99,2	28,67
VölgyVidék	137	-	75	95,5	
Különbség	1	6,97	17	3,7	

Összegzés

Az adatokból kifejezett indexek összege 3,99, amiből azt a következtetést vonhatjuk le, hogy a település *relatív népességmegtartó képessége* átlagos. Egyedül az infrastruktúra területén pozitív Kajászó, de ez elegendő, hogy a többi dimenzióban mért negatív eredményeket ellensúlyozza, és összességében a népességmegtartó képességet pozitív tartományban tartsa.

3.1.16. Tabajd

A) Népesedési mutatók

A térség egyik 1000 fő alatti települése Tabajd, amelynek népessége 2011-re tovább csökkent, azonban a gyermekes családok nagy aránya és a száz családra jutó gyermekek száma miatt (mindkét mutató itt a legmagasabb a térségben) a népesedési indexe pozitív marad. Tabajdon a vándorlási különbözet szinte nulla. A népsűrűség alacsony (35 fő/km²), csak a szomszédos Alcsútdobozon alacsonyabb.

Népességmegtartó képesség – népesedési index					
	Lakónépesség 2011/2001 (%)	Száz családra jutó gyermekek száma (fő)	Gyermekes családok aránya (%)	Óvodás és általános iskolások a településen (%)	népesedési index
Tabajd	98,0	135	74,2	10,4	12,1
VölgyVidék	104,9	121	68,9	10,7	
Különbség	-6,9	14	5,3	-0,3	

B) Gazdasági mutatók

A foglalkoztatottak és a munkanélküliek aránya szinte megegyezik a térségi átlaggal, bár összességében annál egy kicsit kedvezőbb képet mutat. És bár az inaktívak aránya megegyezik a térségi átlaggal, a vállalkozások magas száma miatt a település gazdasági indexe is elemelkedik a nullától.

Népességmegtartó képesség – gazdasági index					
	Foglalkoztatottak aránya (%)	Munkanélküliek aránya (-%)	Száz lakosra jutó vállalkozás (db)	Tíz foglalkoztatottra jutó inaktívak száma (-fő)	gazdasági index
Tabajd	40,3	-5,6	13,9	-15	4,6
VölgyVidék	39,8	-6,0	10,2	-15	
Különbség	0,5	0,4	3,7	0	

C) Ellátottsági mutatók

Kevésbé mutat jól az ellátottság indexe, mert a SH adatai szerint a településen nincsen házi orvos, és ez jelentősen visszaveti az index értékét.⁹ A településen gyógyszertár sincs, és ami meglepően hat, hogy a magas gyerekszám ellenére, az óvoda kihasználtsága elmarad a térségben átlagos kihasználtságtól. Ezeket a magas személygépkocsi állomány önmagában nem tudja ellensúlyozni, ezért az index mélyen negatív értéket ér el.

⁹ Bár meg kell jegyeznünk, hogy tudomásunk van arról, hogy működik orvosi rendelő, igaz a házi orvos megegyezik az alcsútdobozói háziorvossal, tehát az orvosi ellátás megoldott.

Népességmegtartó képesség – ellátottság index					
	Egy orvosra jutó lakosok száma (-x/100)	Gyógyszertárak száma	Száz családra jutó szgk.	Óvoda kihasználtság (%)	ellátottság index
Tabajd	-	0	115,4	91	
VölgyVidék	-17,88	-	111,3	94	
Különbség	-17,88	0	4,1	-3	-16,78

D) Infrastruktúra állapotának mutatói

Tabajdon sok a lakás, amely lehetővé tenné a beköltözést, de átlagos komfortfokozata alacsony. Vélhetően itt is régi parasztházak találhatóak, amelyek korszerűsítése azon múlik, hogy lesznek-e akik beköltöznek és fordítanak rá. A csatornázottság elmaradását is ez okozhatja, hiszen csak minden második vezetékes vízzel rendelkező lakás van rákötve a szennyvíz-csatornahálózatra. Viszont a térségi átlagtól eltérően, 100%-os a rendszeres hulladék-gyűjtés lefedettsége.

Népességmegtartó képesség – infrastrukturális index					
	Száz családra jutó lakás száma	Lakásállomány komfortfokozata	100 közüzemi víz bekötésre jutó csatorna bekötések	Rendszeres hulladék-gyűjtésbe bevont lakások (%)	infrastrukturális index
Tabajd	164	6,53	56	100,0	
VölgyVidék	137	-	75	95,5	
Különbség	27	6,53	-19	4,5	19,03

Összegzés

Az adatokból kifejezett indexek összege 18,95, amiből azt a következtetést vonhatjuk le, hogy Tabajd *relatív népességmegtartó képessége* közepesen erős. Ezt elsősorban a magas gyerek számnak, illetve a gyermekes családok magas nagyarányú jelenlétének, valamint a rendelkezésre álló (de jelenleg nem lakott) lakásoknak köszönheti.

3.1.17. Óbarok

A) Népesedési mutatók

A térség legkisebb települése Óbarok, 787-en lakják. Ez 2001 óta minimális csökkenéssel állt elő. Összesen 4 fővel lakják kevesebben, mint 10 évvel ezelőtt. Alcsútdobozhoz hasonlóan a csökkenés mellett kevés gyermekes családot és kevés gyermeket találunk a településen. Az azonban fontos különbség, hogy itt a vándorlási különbözet pozitív. Mivel pedig iskola nem működik, a népesedési index igen alacsony: -19,5.

Népességmegtartó képesség – népesedési index					
	Lakónépesség 2011/2001 (%)	Száz családra jutó gyermek száma (fő)	Gyermekek családok aránya (%)	Óvodás és általános iskolások a településen (%)	népesedési index
Óbarok	99,5	119	63,4	4,1	-19,5
VölgyVidék	104,9	121	68,9	10,7	
Különbség	-5,4	-2	-5,5	-6,6	

B) Gazdasági mutatók

Munkaerő-piaci helyzete kedvezőtlen, a foglalkoztatottak aránya jelentősen elmarad a térségi átlagtól, a munkanélküliek aránya pedig itt a legmagasabb: 8,1%. Vállalkozást nagyon keveset találunk Óbarokon, és az inaktívok száma is igen magas. Az index ezért itt is negatív.

Népességmegtartó képesség – gazdasági index					
	Foglalkoztatottak aránya (%)	Munkanélküliek aránya (-%)	Száz lakosra jutó vállalkozás (db)	Tíz foglalkoztatottra jutó inaktívok száma (-fő)	gazdasági index
Óbarok	36,7	-8,1	6,2	-17	-11,2
VölgyVidék	39,8	-6,0	10,2	-15	
Különbség	-3,1	-2,1	-4	-2	

C) Ellátottsági mutatók

A település ellátottsági mutatói hasonlóan alakulnak. Bár orvossal nem rendelkezik a település, nem ez a legfőbb oka az ellátottsági index rendkívül alacsony értékének. Az óvodai kihasználtság már olyan magas, hogy zsúfoltságnak minősül, ezért a mutató átsap negatívba. A személygépkocsi állomány itt is elég magas, a térségi átlagnál is magasabb.

Népességmegtartó képesség – ellátottság index					
	Egy orvosra jutó lakosok száma (-x/100)	Gyógyszertárak száma	Száz családra jutó szgk.	Óvoda kihasználtság (%)	ellátottság index
Óbarok	-	0	115,4	128	-41,78
VölgyVidék	-17,88	-	111,3	94	
Különbség	-17,88	0	4,1	-28	

D) Infrastruktúra állapotának mutatói

A családok számához viszonyított lakásszám magas Óbarokon, és bár a komfortfokozat Tabajd után itt a legalacsonyabb a térségben, a rendszeres hulladék-gyűjtésbe bevont lakások közel 100%-os arányával együttesen magas infrastrukturális indexet produkál. A csatornázottságra vonatkozó adat hiányzik, ezért azt itt sem tudjuk figyelembe venni.

Népességmegtartó képesség – infrastrukturális index					
	Száz családra jutó lakás száma	Lakásállomány komfortfokozata	100 közüzemi víz bekötésre jutó csatorna bekötések	Rendszeres hulladék-gyűjtésbe bevont lakások (%)	infrastrukturális index
Óbarok	151	6,93	-	97,8	23,23
VölgyVidék	137	-	75	95,5	
Különbség	14	6,93	-	2,3	

Összegzés

Az adatokból kifejezett indexek összege -49,25, amiből azt a következtetést vonhatjuk le, hogy a település *relatív népességmegtartó képessége* igen gyenge. Az áttekintésből kiderül, hogy Óbarokon sok minden hiányzik, ami a fejlődéshez szükséges, illetve az, hogy mely tényezők okozzák a település népességsökkenését. Úgy tűnik, ezen a településen jelentős fejlesztéseket kellene végrehajtani a tendencia megfordításához. Lehet, hogy ez a gyenge népességmegtartó képesség már ellensúlyozható.

3.2. A települési eredmények összesítése

A térségben a legerősebb relatív népességmegtartó képességgel rendelkező település Felcsút, a leggyengébb Óbarok, ami egyben a legkisebb település. Az alábbi táblázatban népességmegtartó képességük szerint csökkenő rendben láthatjuk a településeket, amelyben az index szerint alapján öt csoportba sorolhatjuk őket:

- a skála tetején helyezkedik el *nagyon erős* népességmegtartó képességgel Felcsút, Tordas, Gyúró és Etyek.
- a *közepesen erősek* közé került Martonvásár, Tabajd és Vál.
- a skála közepén, nulla közeli értékkel, azaz *közepes* relatív népességmegtartó képességgel található Kajászó, Baracska, Mány, Csabdi,
- *közepesen gyenge* települések közé került Vértesacska, Ráckeresztúr és Ercsi
- a legalsó szinten, a *nagyon gyenge* kategóriában találjuk Alcsútdobozt és Óbarok települést.

Település	népesedés	gazdaság	ellátottság	infrastruktúra	népességmegtartó képesség	
Felcsút	17,7	5,5	20,38	19,3	62,88	nagyon erős
Tordas	17,9	5,4	13,64	17,48	54,42	
Gyúró	6,0	7,4	1,57	29,32	44,29	
Etyek	17,4	10,6	8,69	2,29	38,98	
Vál	10,7	-0,6	-14,11	27,66	23,65	közepesen erős
Tabajd	12,1	4,6	-16,78	19,03	18,95	
Martonvásár	4,6	6,0	4,23	8,38	14,75	
Kajászó	-1,1	-0,8	-22,78	28,67	3,99	közepes
Baracska	-11,4	-5,5	-0,51	16,96	-0,45	
Mány	21,3	-3,9	-14,75	-3,64	-0,99	
Csabdi	-1,7	5,9	-15,18	8,28	-2,7	
Ercsi	-9,4	-10,1	-7,7	15,51	-11,69	közepesen gyenge
Ráckeresztúr	-0,9	-9,4	-8,42	6,2	-12,52	
Vértesacska	-7,6	-5,8	-32,59	27,2	-18,79	
Lovasberény	-26,2	9,8	-8,96	-0,21	-25,57	
Alcsútdoboz	-26,0	-6,3	-16,75	4,73	-44,32	nagyon gyenge
Óbarok	-19,5	-11,2	-41,78	23,23	-49,25	

Az eredmény azt mutatja, hogy melyek azok a települések, amelyek 2011 után népességnövekedésre vagy népességcsökkenésre számíthatnak. A korábbi tendencia természetesen hatással van erre az indexre, hiszen a számításban szerepelt az utolsó évtized lakónépességének alakulása, de az index-számítás során minden egyéb mutató esetében a 2011-es adatok szerinti állapotokat vettük figyelembe.

Így természetes, hogy valamely település ugyan jelentős növekedést produkált 2001 és 2011 között, itt mégis lejjebb szerepel a listában, ha egyéb mutatói miatt alacsonyabb index értéket kapott. Ez ugyanis azt a jelenlegi népességmegtartó képességet mutatja, amely egyrészt a következő évek/évtized várható népesség-alakulását jelzi előre, másrészt relatív, tehát a térségen belüli pozícióját jelzi a településnek. A nullától való távolság a mutató relatív jellegéből következik, ami azt fejezi ki, hogy a térségben található többi településhez képest milyen mértékű a népességmegtartó képessége.

Azok a települések, amelyek magas értékkel állnak a lista elején, azok esetében a következő években dinamikus növekedésre számítunk, míg a lista végén szereplő településeken inkább csökkenés várható.

Ennek megfelelően, ha egy korábban jelentős népesség-növekedésen átesett település nem a magas értékű nagyon erős kategóriába került, akkor ott a további növekedés várhatóan lelassul. Ha egy településen korábban már növekedés volt mérhető, és itt magas értékkel szerepel, akkor a növekedés várhatóan marad, esetleg még gyorsul is. Ha a már korábban népesség-vesztésen áteső település negatív értékkel szerepel a listán, akkor a tendencia várhatóan folytatódik.

A középső tartományokban szereplő települések esetében arra számítunk, hogy a tendencia bármelyik irányban is, de lassulni fog. Tehát akár növekedést, akár csökkenést tapasztaltunk ott korábban, az index szerint a továbbiakban az már nem lesz drámai.

4. A VÖLGY VIDÉK TÉRSÉG NÉPESSÉGMERTARTÓ EREJE

Ebben a fejezetben tehát az előzőleg ismertetett relatív népességmertartó képesség index összesített, a térségre vonatkozó eredményeit, valamint a lakossági kérdőíves megkérdezés alapján a ragaszkodás mutatót elemezzük. Ez alapján felvázoljuk, hogy milyen a Völgy Vidék térség népességmertartó képessége.

4.1. A népességmertartó képesség index értékei

Az előző fejezetben az egyes dimenziókban mért indexek megmutatták, hogy a térségi átlagos adatokhoz képest mennyire erős vagy gyenge egy-egy település. Azaz a népességmertartó képesség relativitása abban áll, hogy egymáshoz viszonyított értékeik alapján melyik település képes inkább mertartani lakónépességét és melyik inkább nem. Míg azonban csak az indexek mutatóit viszonyítottuk a térségi átlagos értékekhez, addig az így képzett indexek önmagukban is értelmezhetőek.

A térségre vonatkozóan ezekből az indexekből úgy fejezzük ki a Völgy Vidék egészére érvényes mutatókat, hogy a települési indexek átlagait vesszük. Így a pozitív és negatív értékek kiegyenlítik egymást, azok súlya megegyezik.

A következő táblázatban tehát a települési indexek átlagos értékét közöljük. Azok összege pedig a térség népességmertartó képességét mutatja. Ezt viszont nem relatív értelemben, mert nem a többi térség és megye értékeihez viszonyítva alakítottuk ki. Ezért ezt az értéket már abszolút népességmertartó képességnek nevezzük.

	népésedés	gazdaság	ellátottság	infrastruktúra	népességmertartó képesség
Völgy Vidék	0,23	0,09	-8,93	14,73	5,63

A Völgy Vidék népességmertartó képessége pozitív 5,63-as értéket mutat. Ez azt jelenti, hogy a térség összességében inkább mertartja vagy növeli lakónépességét. Az a tény, hogy az érték nulla közeli, arra enged következtetni, hogy a térségben az erős népességmertartó képességgel rendelkező települések éppen ellensúlyozzák a térség gyenge népességmertartó képességgel bíró településeit. Az egyensúly tehát így érvényesül a tréség egészére vonatkozóan.

Ez azt jelenti, hogy a Völgy Vidék rendelkezik némi népességmertartó erővel, és ez biztató a jövőre nézve.

A fenti táblázatból kiolvashatjuk, hogy infrastrukturális mutatója magas a térségnek, inkább az ellátottság szintjén kellene javítani, ami elsősorban a házi orvosok megjelenését jelenti olyan településeken, ahol még nincsen.

De fejlesztésre szorul a gazdaság is, amelyet elsősorban vállalkozásfejlesztéssel képzelünk el. A kisebb vállalkozások fejlesztése kevesebbe kerül, de az is ezt indokolja, hogy nem rendelkezik a térség olyan kiemelkedő erőforrással, amely nagyobb ipari foglalkoztató betelepülését indokolná. Viszont rendelkezik olyan kertgazdálkodásra alkalmas klímával és területekkel, amelyeken családi vállalkozások, kisebb szövetkezetek képesek volnának működni, egészen a helyben feldolgozható élelmiszeripari késztermékek előállításáig. Ezen

kívül az átutazó és az egynapos rekreációs turizmusra épülő szolgáltatásokra épülhetnének még kisebb vállalkozások.

A helyi vállalkozásfejlesztés tehát jelentősen növelné a népességmegtartó erejét, és így a demográfiai mutatók is javulnának.

4.2. A ragaszkodás mutató a térségre vonatkozóan

Fókuszcsoporthoz tartozó kutatás eredményei

A kutatás részeként a népszámlálás adatainak másodelemzése mellett fókuszcsoporthoz tartozó beszélgetéseket szerveztünk, amelynek célja az volt, hogy kiderítsük, hogyan gondolkodnak arról a kérdéssel, hogy mi kell ahhoz, hogy még jobb legyen ezeken a településeken élni, illetve milyen feltételek mellett maradnának később a térségben a ma még gyermekkorban élők. Valamint célunk volt, hogy egy kérdőívvel megkérdezzük a válaszadókat, hogy mennyire szeretnek itt lakni, milyen problémákat látnak.

A fókuszcsoporthoz tartozó beszélgetések megszervezésében a Völgy Vidék Közösség segítségét igénybe véve szerveztük meg. Három fókuszcsoporthoz tartozó beszélgetést szerveztünk. Az egyiket az egyesület vállalkozóit, a másikat civil tagjaikat kérdeztük meg, míg a harmadikat nem egyesületi tagokkal beszélgettünk. A válaszadókat igyekeztünk a térség több településéről kiválogatni.

A fókuszcsoporthoz tartozó kutatás egyik eredménye, hogy megtudtuk egyrészt a szabadidős tevékenységek változatosságával, és az erre lehetőséget adó környezet fejlesztésével növelhető a helyben maradási kedv. A válaszadók szerint ehhez olyan programokra van szükség, amire családos és egyedül élő emberek egyaránt szívesen mennek el. Kedveltek a falunapok, a játékos, zenés és sportprogramok. Kevésbé érdekesek számukra az alkalmi rendezvények, de a rendszeres sporttevékenység és sportesemény sokak számára vonzó. „Még mindig szeretünk meccsre járni!” – hangzott el egy alkalommal. De a fókuszcsoporthoz tartozó beszélgetés hamar vitába csapott át, mert sokan úgy érzik, hogy ugyan fontos a hagyományokra épülő települési szinten szervezett labdarúgás, de „arra így is sokat költenek.” – míg más sportoknak is esélyt kellene adni úgy, hogy tornatermeket újítunk fel és sportpályákat, illetve zöld sportokra alkalmas útvonalakat alakítunk ki. Ha volnának lovas és kerékpárutak, akkor többen töltenék a szabadidőt a természetben.

Ezekből is kiolvasható, hogy zajlik egy bevándorlási, a nagyvárosokból kitelepülési folyamat, amely fiatal családokhoz bizonyos településekre, akiknek ilyen igényük van. Mert ezzel szemben a több generáció óta itt élők fontosabbnak tartják a helyben foglalkoztatás lehetőségét, vagy a közösségi közlekedés fejlesztését - mert sok az ingázó a településeken.

De további érvek a fejlesztésekre, hogy ha több magas színvonalú turisztikai szolgáltatás jelenne meg a településen, akkor az olyan mértékű munkahelyet jelentene, amiért már érdemes volna a gyermekeknek felnőttként is itt maradniuk.

Jelentős egyetértéssel fogalmazódott meg, hogy a közterek jobb műszaki és esztétikai állapota is növelné a helyben maradási kedvet. Ugyancsak fontos a többség szerint a közparkok, játszótérek állapota.

De volt, aki a helyi kulturális szolgáltatások javítását is fontosnak tartaná, például így érvelt valaki a könyvtár megújítása, korszerűsítése mellett: „*állítsák vissza a Községi Könyvtárat, esetleg alakítsák az Általános Iskola tanári könyvtárává, ahonnan tanulók is kölcsönözhetnek. Így minél kevesebben fognak nézni felcelebesített, tudatmódosító TV-adásokat.*”

4.3. A kérdőíves kutatás eredményei

A vélemények feltárása mellett a fókuszcsoportos beszélgetések célja volt egy kérdőíves megkérdezés kérdéseit is összeszedni, megfogalmazni. Ennek eredménye lett a következő kérdésekből álló kérdőív, amelyet online megkérdezés technikájával töltöttünk ki a 17 településen. Ennek szervezésében nagy segítségünkre voltak az egyesület tagjai és mindazok, akik részt vettek a fókuszcsoportos kutatásban.¹⁰

A kérdőív kérdései a mellékletben találhatóak. Van, amelyik a társadalmi státuszt azonosítja, vannak a, amelyek a helyi identitástudatot mérik. Egy másik csoportja a kérdéseknek azokat a motivációs tényezőket azonosítja, amelyek a helyben maradást szolgálják. Végül vannak olyanok, amelyek a jövőképet, a jövővel kapcsolatos várakozást vizsgálják. A ragaszkodás indexet is különböző mutatókból fejezzük ki, csakúgy, mint a fenti kemény változók alapján számított indexeket. Ezek alapján alkottuk meg a *ragaszkodás indexet* a következőképpen.

Kialakítottuk a mutatókat: *identitástudat, elégedettség, lokális kötődés és jövőkép*. Ezeket a mutatókat a kérdőívre kapott válaszok alapján nem az egyénre vonatkoztatjuk, hanem a térségre. Tehát ha az emberek bizonyos aránya nem rendelkezik helyi identitástudattal, vagy elégedetlen, akkor az, a térségnek ezt a mutatóját úgy fogja befolyásolni, hogy alacsonyabb értékek irányába mozdítja el. A kérdés tehát, hogy a térségben milyen szinten alakult ki a helyi identitástudat, milyen az általános elégedettség, mennyire erős a helyi kötődés, és mennyire bizakodó a jövővel kapcsolatos vélekedés. Mindezek alapján határozzuk meg a ragaszkodás indexet. Ezeket mutatja következő táblázat. Az egyes mutatók értéke azt mutatja, hogy a válaszadók mekkora hányada gondolkodik pozitívan az egyes kérdésekben.

	identitástudat	elégedettség	lokális kötődés	jövőkép	ragaszkodás index (%)
Völgy Vidék	62,3	61,3	56,0	71,0	62,65

Az *helyi identitástudat* nem alakult ki a térségben. Azt kell mondanunk, hogy nincs Völgy Vidék térségi identitás, általában inkább csak saját településükön keresztül határozzák meg magukat az emberek.

Az egyes mutató közül a legalacsonyabb a *lokális kötődés*, amely abból is következik, hogy egyrészt kevés közösségi rendezvényen élhető meg a lokalitás, másrészt a hétköznapiak jelentős részében az itt élők a térségen kívül tartózkodnak, mert munkájuk a közeli nagyvárosokhoz köti őket.

Az *elégedettség* dimenzióban szintén közepes értéket találunk. Ez azt jelenti, hogy valamivel többen vannak azok, akik inkább elégedettek, mint akik inkább nem.

¹⁰ A kérdőívre 147 értékelhető válasz érkezett, amely azonban nem egyenletesen oszlott el a települések között, és településenként túl kevés a válaszadó, ezért csak összesítve a térségre vonatkozóan tudunk következtetni, azaz nem tehetünk különbséget települések szerint.

A *jövőkép* a többi mutató szintjéhez képest viszont kiemelkedően magas. Nem általában. Tehát ez sem túl magas, de az a tény, hogy a többenél jóval magasabb értéket ért el, azt mutatja, hogy a lakosság bizakodva tekint a jövőbe.

Az index értéke 100-hoz viszonyítva 62,65, ami jól fejezi ki mindazt, ami a népszámlálási adatok mögött meghúzódik. Azaz, hogy jelenleg a közösségi érzés nem kedvező a népességmegtartó képesség szempontjából.

5. KÖVETKEZTETÉSEK, JAVASLATOK

Most összefoglaljuk a kemény adatokból és a lakossági megkérdezésből származó úgynevezett szubjektív érzetből kifejezett indexek eredményét.

A népességmegtartó képesség értéke valamivel a semleges nulla fölött található, tehát a térség csak kismértékű népességnövekedésre képes. A térségben élők ragaszkodásának értéke megerősíti azt a korábbi megállapításunkat, hogy inkább közepes, mintsem erős a térség népességmegtartó képessége.

Az egyes dimenziók értékeiből a következő konzekvenciákat vonhatjuk le:

- A Völgy Vidék mesterségesen kialakított térség, amely nem rendelkezik olyan közös történelemmel, ami megalapozná az egységes identitást és kötődést az itt élő emberekben.
- A Völgy Vidéken található települések igen különbözőek a tekintetben, hogy geopolitikai helyzetük kedvező-e vagy sem. Vannak a térség peremén található jó helyzetben lévő települések, amelyek ki tudják használni kedvező közlekedési viszonyokat és a agyvárosok közelségét, de nem mindegyik településre igaz ez sem. Pusztán a kedvező földrajzi fekvés nem elegendő.
- A Völgy vidéken hiányzik az a természeti vagy társadalmi tényező, amely alapvetően meghatározhatná a térség arculatát, és amelyhez igazodhatnának az emberek. Egy-két országos hírű természeti kincs vagy épített örökség ugyan van itt, de az nem képes meghatározni és kialakítani az itt élő emberek kötődését. Ráadásul a térség mérete is nagyobb annál, hogy sem egy-egy ilyen helyhez kötött tényező mindenhol kifejthetné hatását.

Mindezek alapján az alábbi javaslatokat fogalmazzuk meg:

- A térségi identitást kialakító kulturális programsorozatokra, népművelő intézményekre volna szükség.
- Helyi érdekeltségű (befelé forduló), mozgósító erejű rendezvényekre van szükség.
- Gazdaságfejlesztést kellene végrehajtani a legkisebb vállalkozói szférában, hogy bevételhez jussanak az itt élő családok. Ennek alapja a rekreációs turizmus és a kertgazdálkodás.
- Fejlesztési programokat ehhez igazítva úgy kell meghirdetni, hogy ahhoz mindenki csatlakozhasson, tehát az EU-s források megszerzésében bevett gyakorlattól eltérően kevesebb feltételnek megfelelő részvételt kellene biztosítani helyben.
- Szükséges volna az itt élőket hétköznapjaikban is összekapcsolni a lokális termelés-értékesítés lánc kiépítésével.
- A közösségi élményt jelentő helyi sportélet fellendítését kellene szorgalmazni.
- Végül helyi arcokat kellene találni, akik jó példájukkal elől járhatnának, és akikkel azonosulhatnának az itt élők.

Ezen célokat szem előtt tartó intézkedésekkel javíthatók lennének azok a mutatók, amelyeket a népességmegtartó képesség vizsgálatába bevontunk, és amelyek elmozdulása hosszú távon erősítené a térség demográfiai helyzetét.

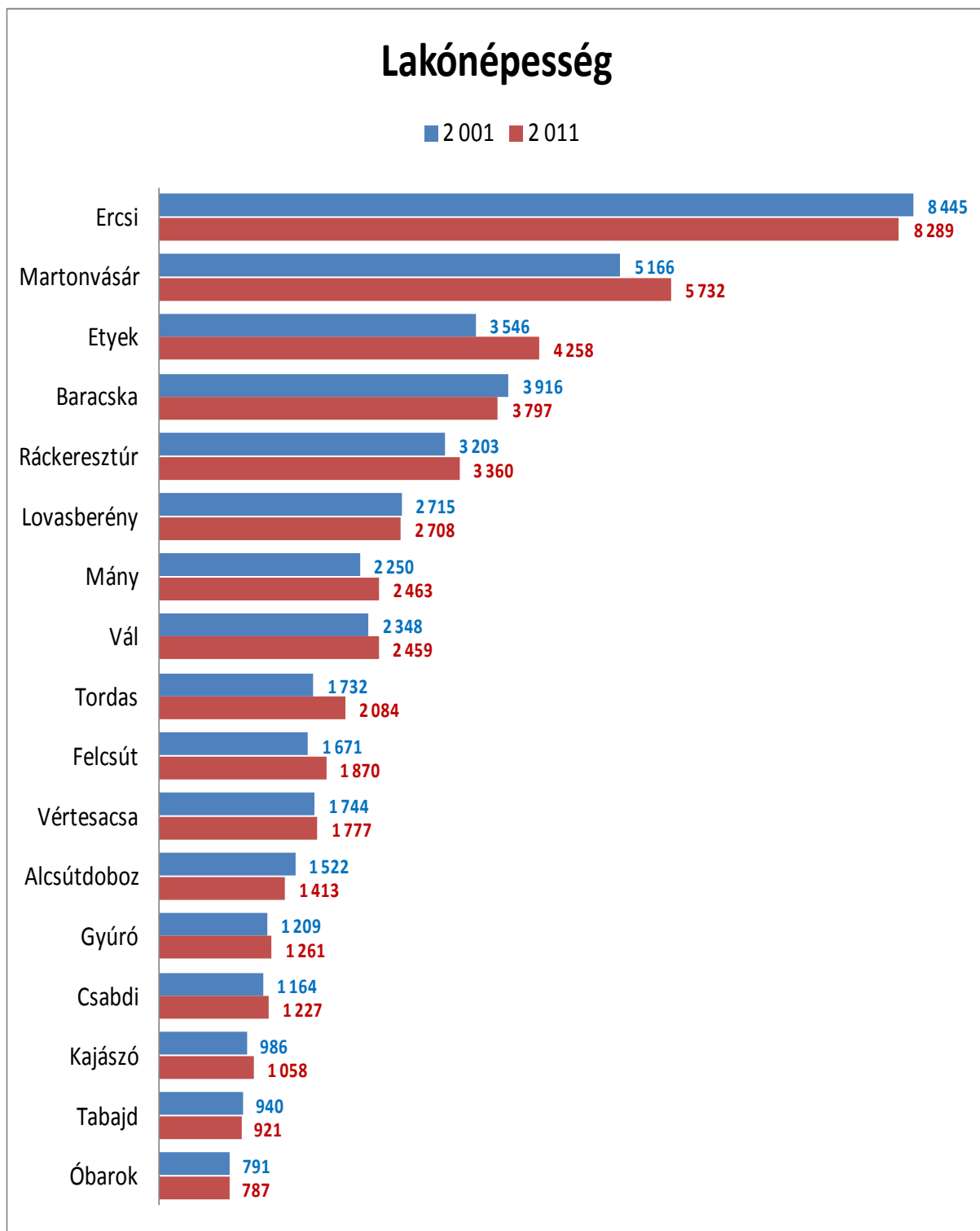
MELLÉKLETEK

1. sz. melléklet Felhasznált irodalom

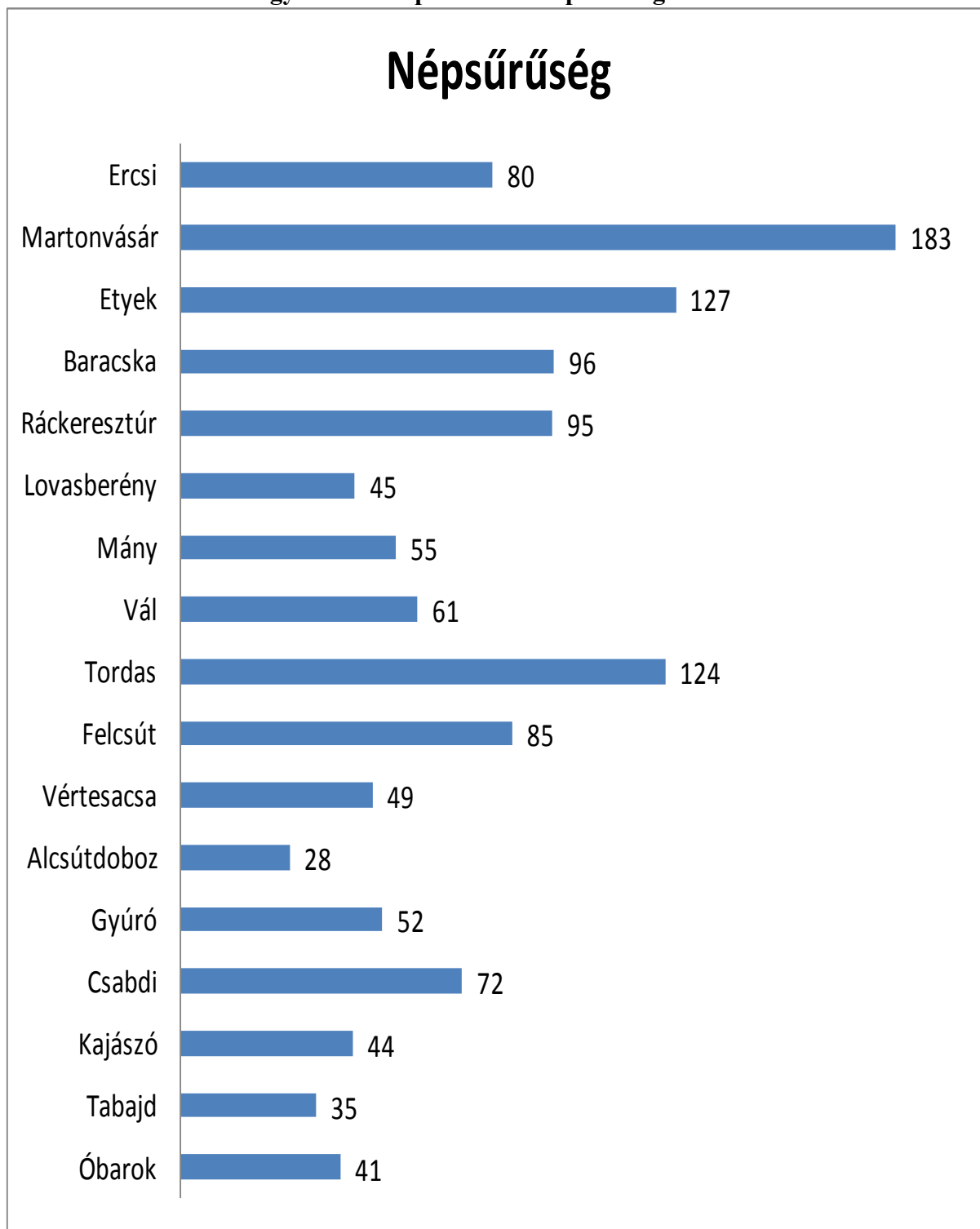
- Andorka R. (1969) A regionális termékenységi különbségeket befolyásoló gazdasági és társadalmi tényezők. *Demográfia*. 1-2. 114-124. o.
- Csatári Bálint (1986) A községek népességmegtartó képességének fő tényezői az Alföldön. In: Novák L, Selmeczi L (szerk.) *Falvak, mezővárosok az Alföldön*. Nagykőrös: Arany Múzeum, 1986. pp. 779-787.
- Cseh-Szombathy L. (2001) A népesedési folyamatok alakulása Magyarországon. In: Cseh-Szombathy L.—Tóth Pál P. (szerk.) *Népesedés és népesedéspolitika*. Századvég Kiadó, Budapest. 518-534. o.
- Dányi D. (1977) Regionális fertilitási sémák Magyarországon a 19. század végén. *Demográfia*. 1.56-87.0.
- Font É. (2001) Alakul a magyar vidék? *A falu* XVI. évf. 3.sz.
- HABERMAS, J. (1999) *A társadalmi nyilvánosság szerkezetváltozása*. Budapest: Osiris.
- Kamarás F. (2002) Gyermekvállalás. In: Spéder Zsolt (szerk.) *Demográfiai folyamatok és társadalmi környezet*. Gyorsjelentés. KSH NKI, Budapest. 51-72. o.
- Klinger A. (1970) A termékenységet befolyásoló biológiai tényezők. *Demográfia*. 4.394-412. o.
- Matolcsi L. (1982) *Az urbanizáció hatása a közigazgatásra*. Szakdolgozat, BME Mérnöktovábbképző Magyar Urbanisztikai Társaság Budapest, 1982.
- Szukicsné Serfőző K. (2001) A családi állapot szerinti összetétel és az iskolázottság változásának hatása a termékenységre. In: Cseh-Szombathy L.—Tóth P.P. (szerk.) *Népesedés és népesedéspolitika*. Századvég, Budapest. 42-69. o.

2. sz. melléklet *Ábrák*

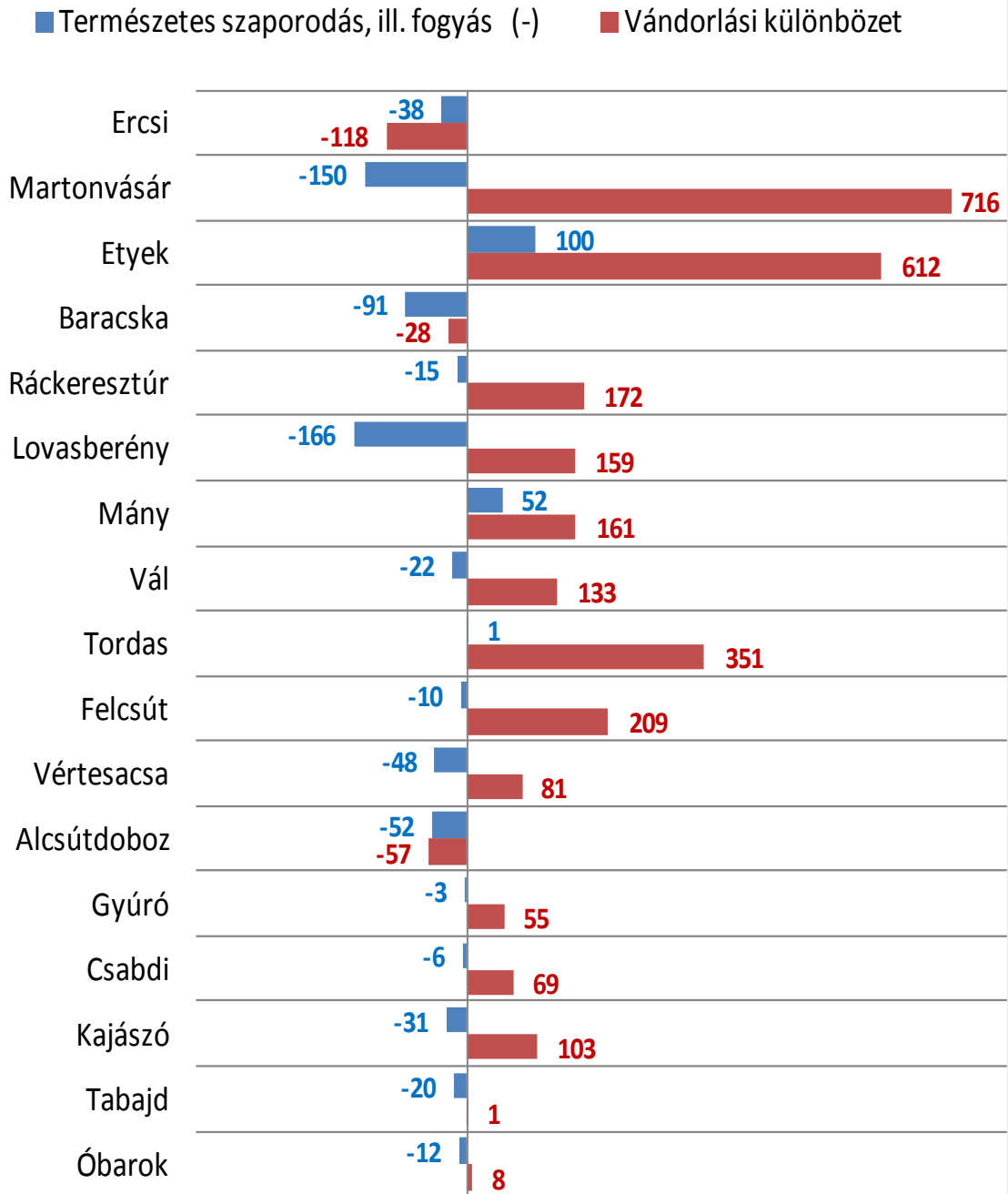
A Völgy Vidék településeinek lakónépessége 2001-ben és 2011-ben

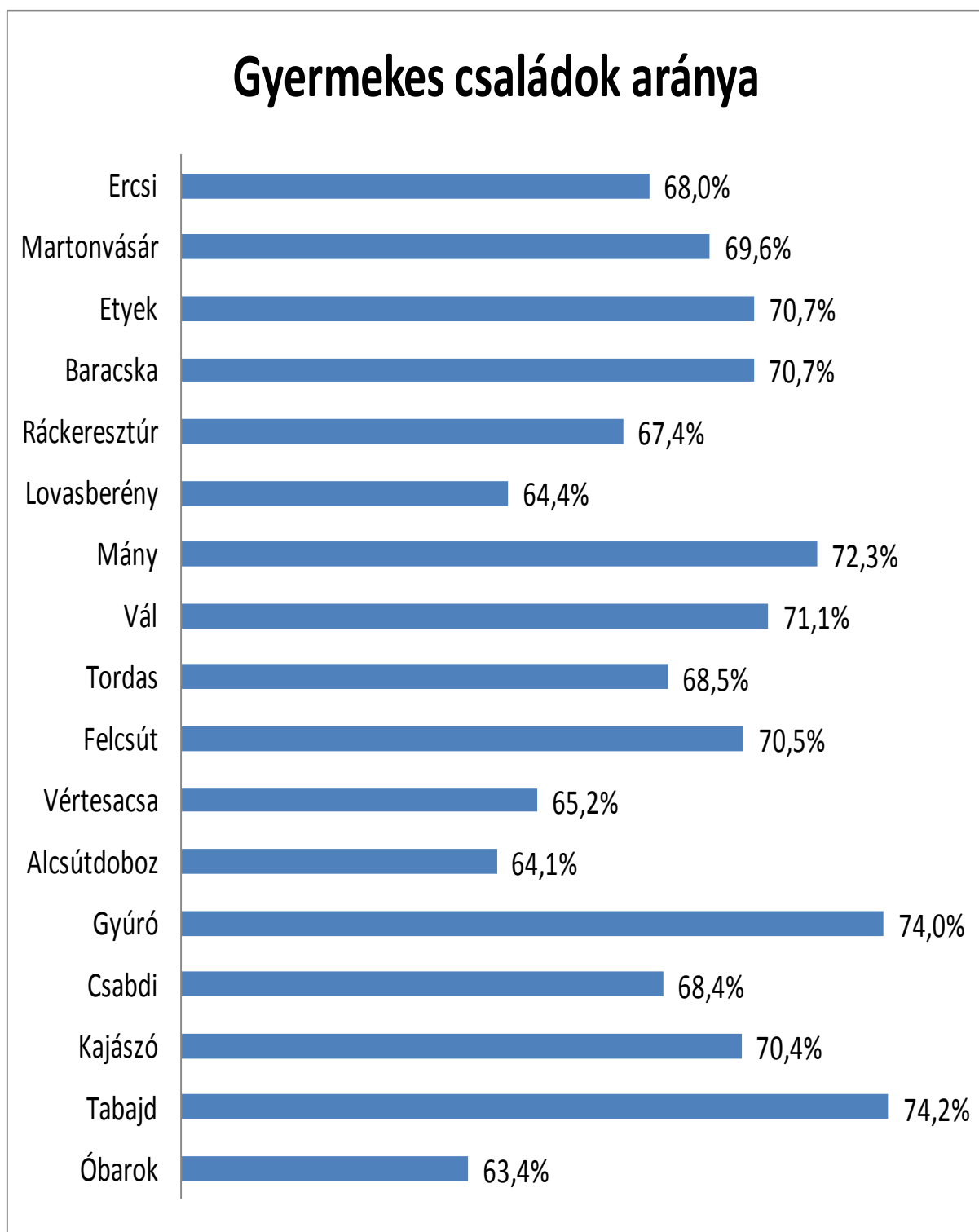
A Völgy Vidék településeinek népsűrűsége 2011-ben

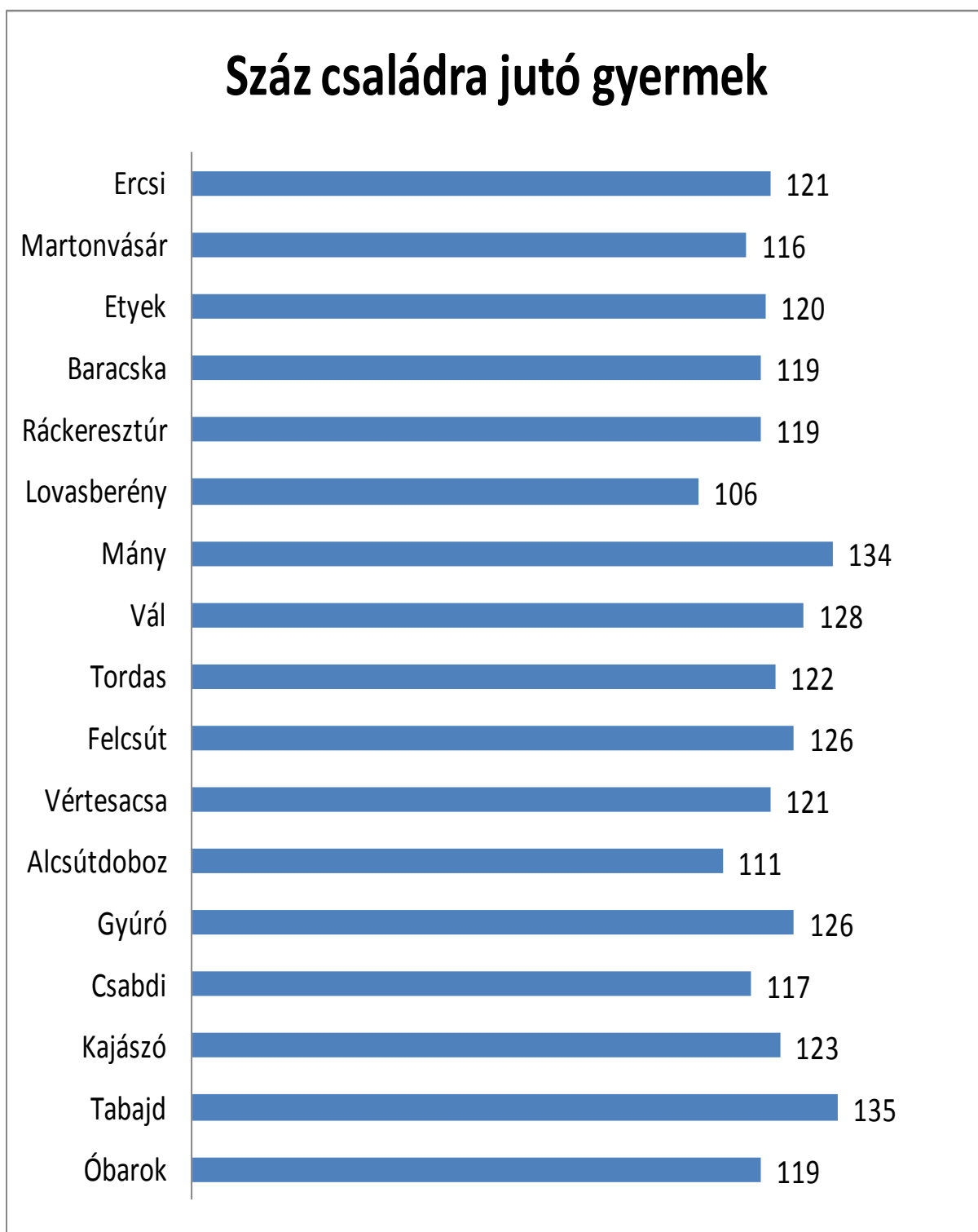
Népességváltozás okai 2001-2011

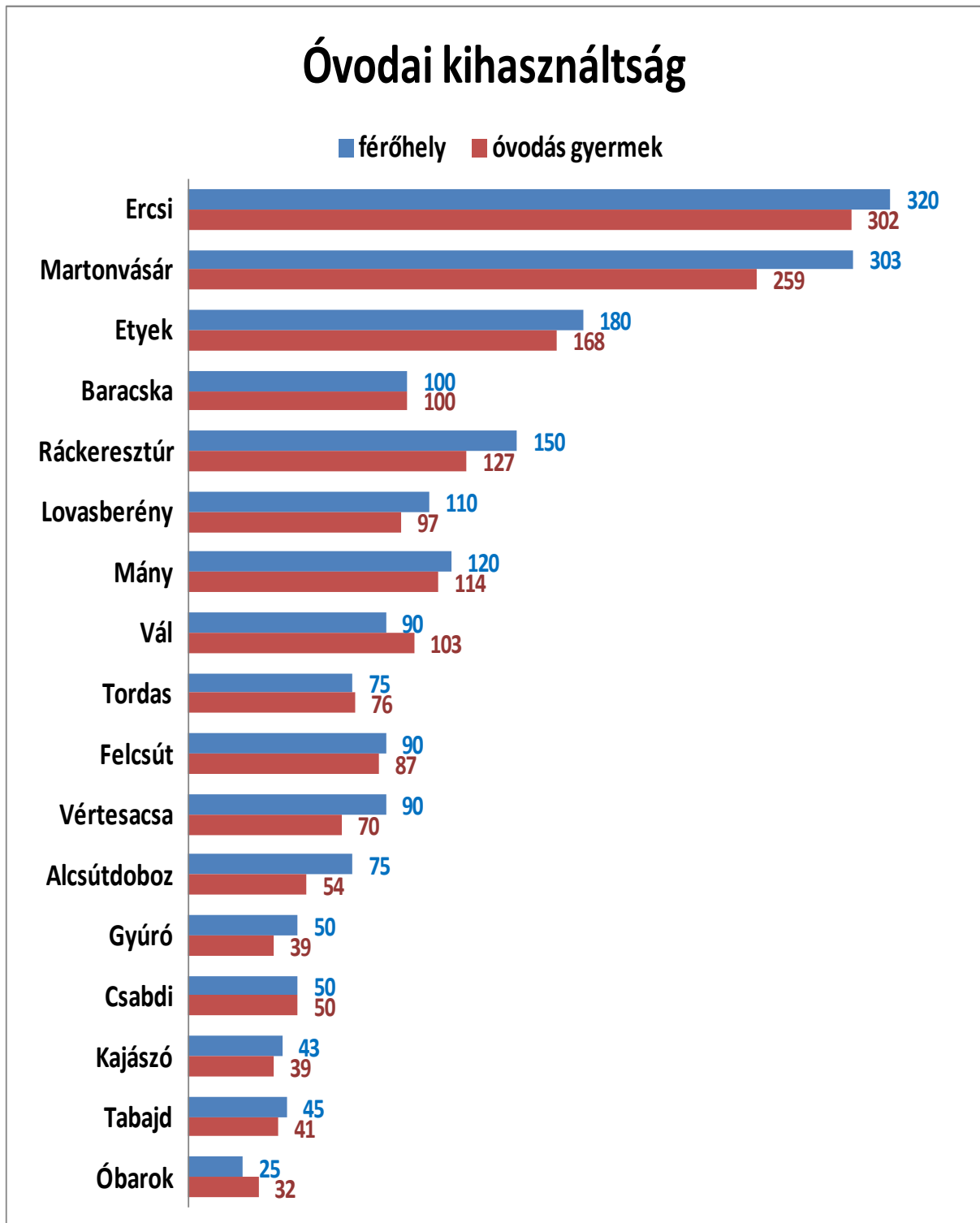

A gyermekes családok aránya Völgy Vidék településein

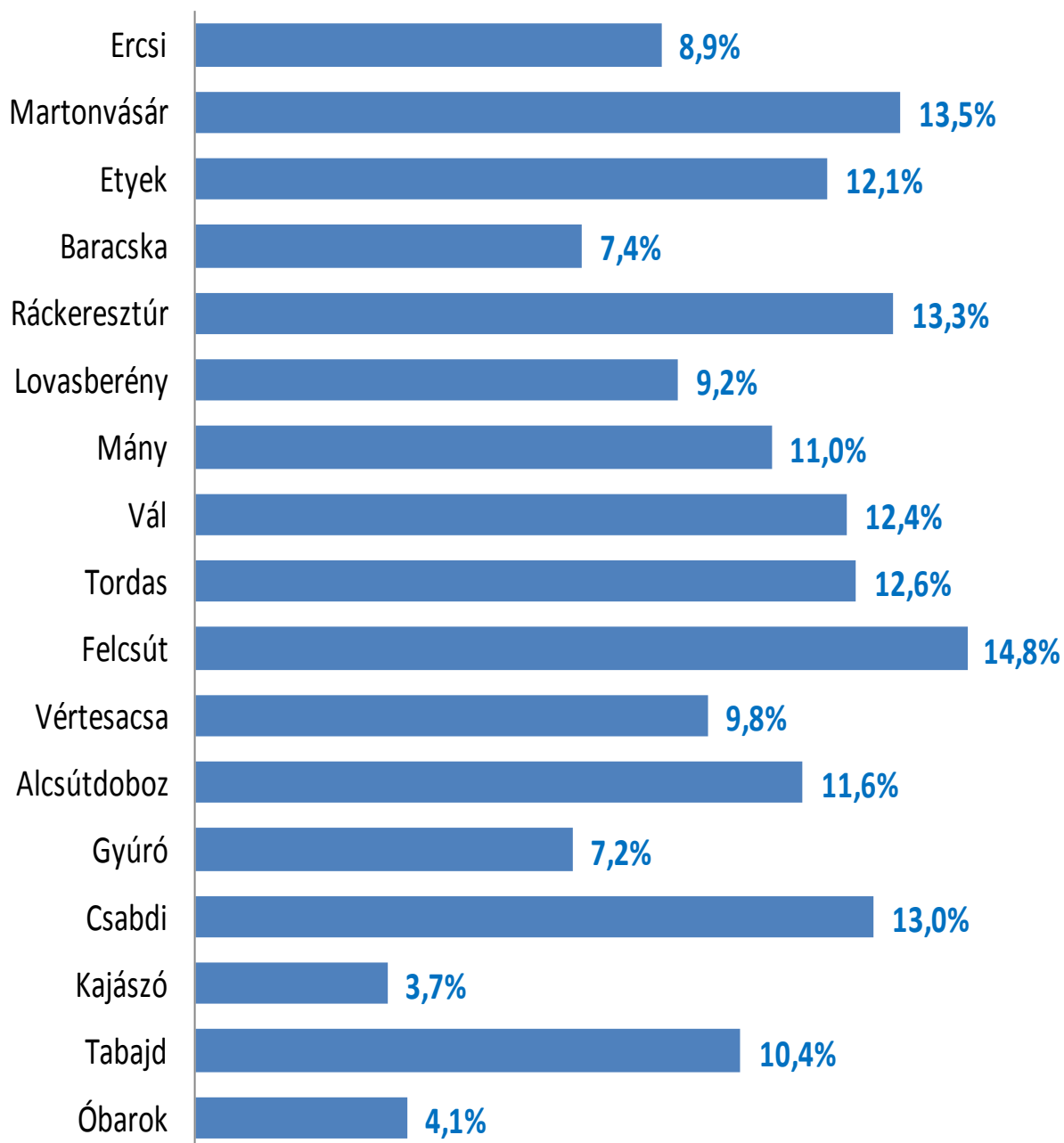

Száz családra jutó gyermekek száma a Völgy Vidék településein

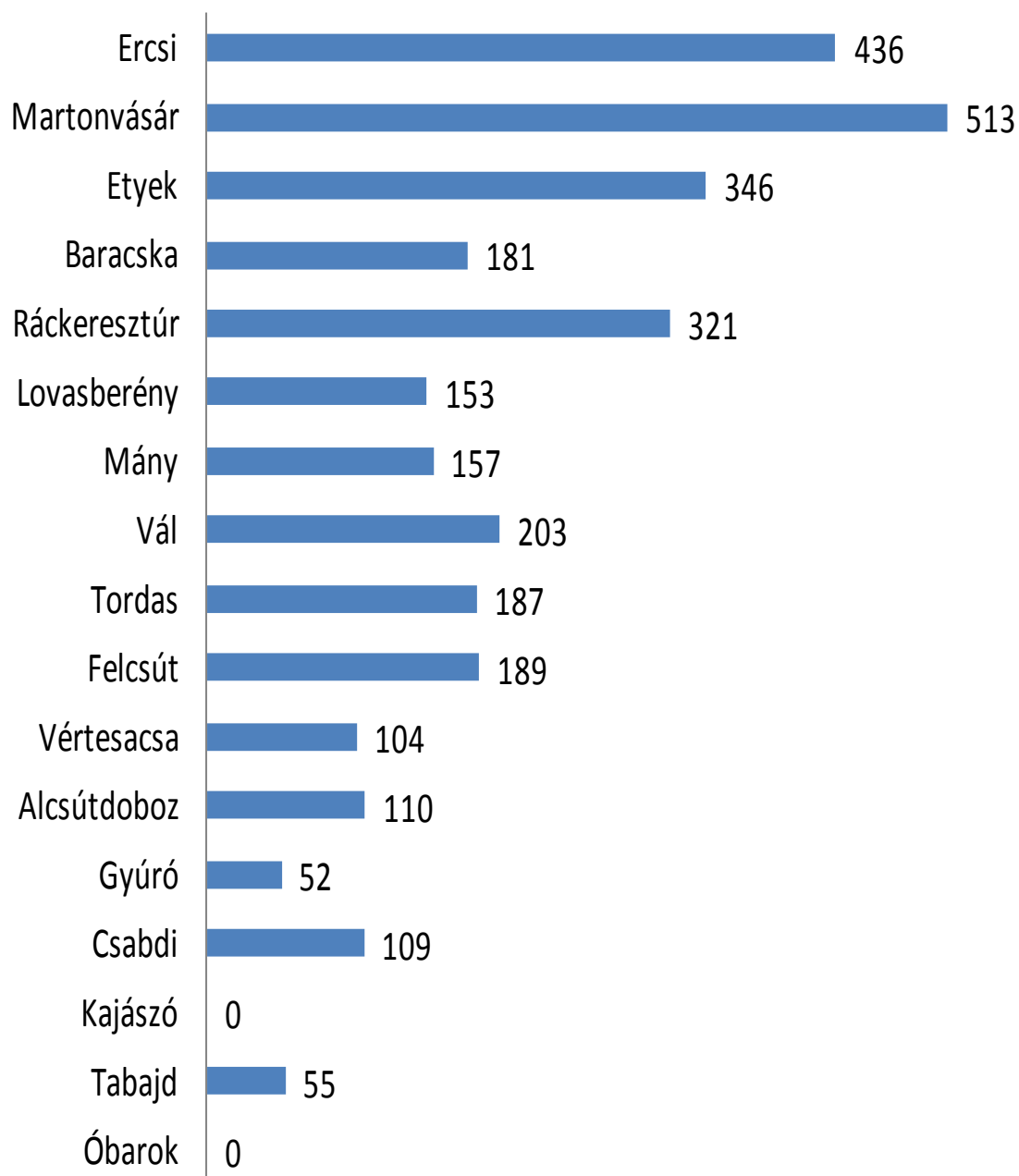

Óvodás és iskolás gyermekek aránya

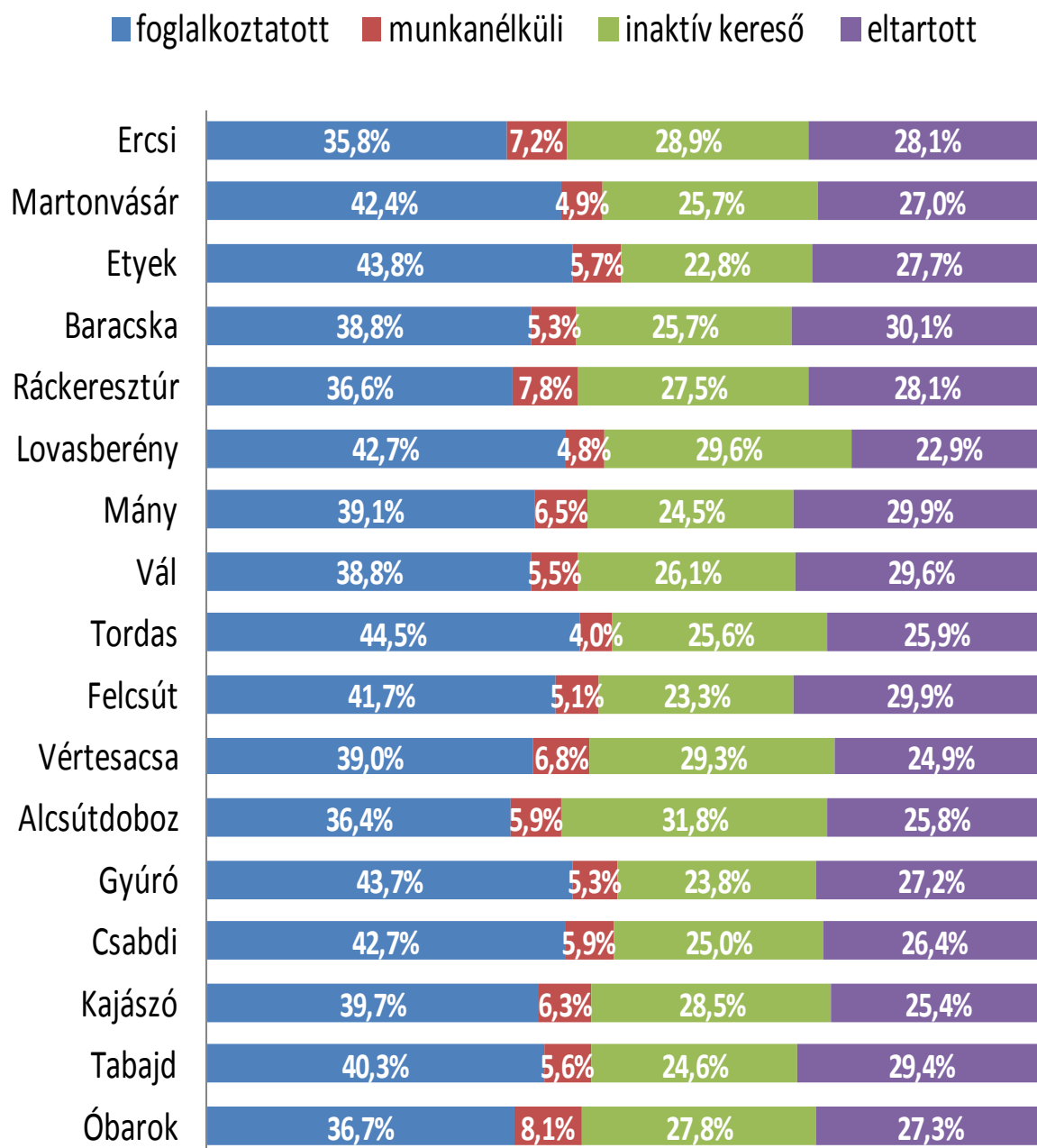

Általános iskolások száma a Völgy Vidék településein

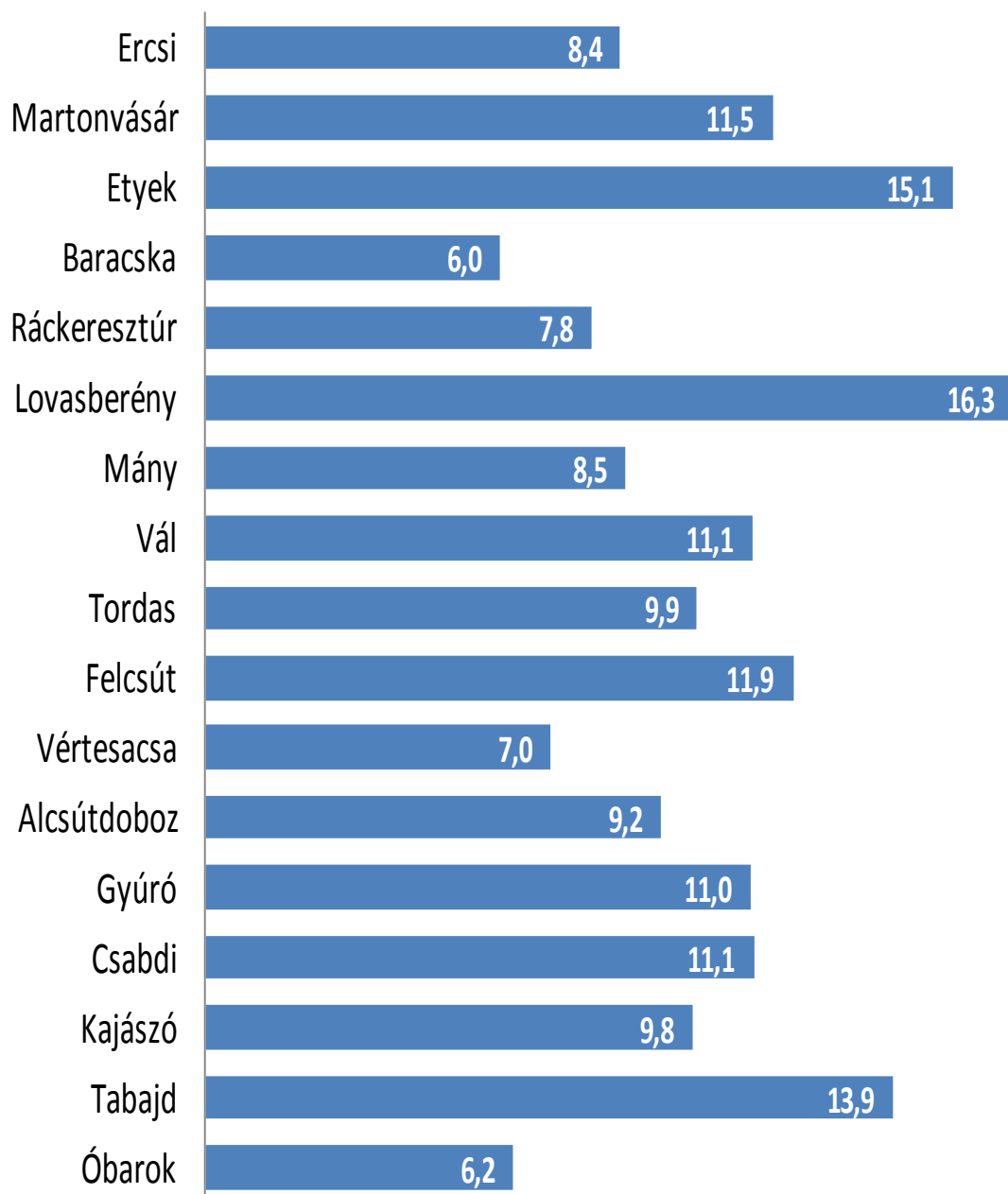
Általános iskolai tanulók száma

Gazdasági aktivitás a településen

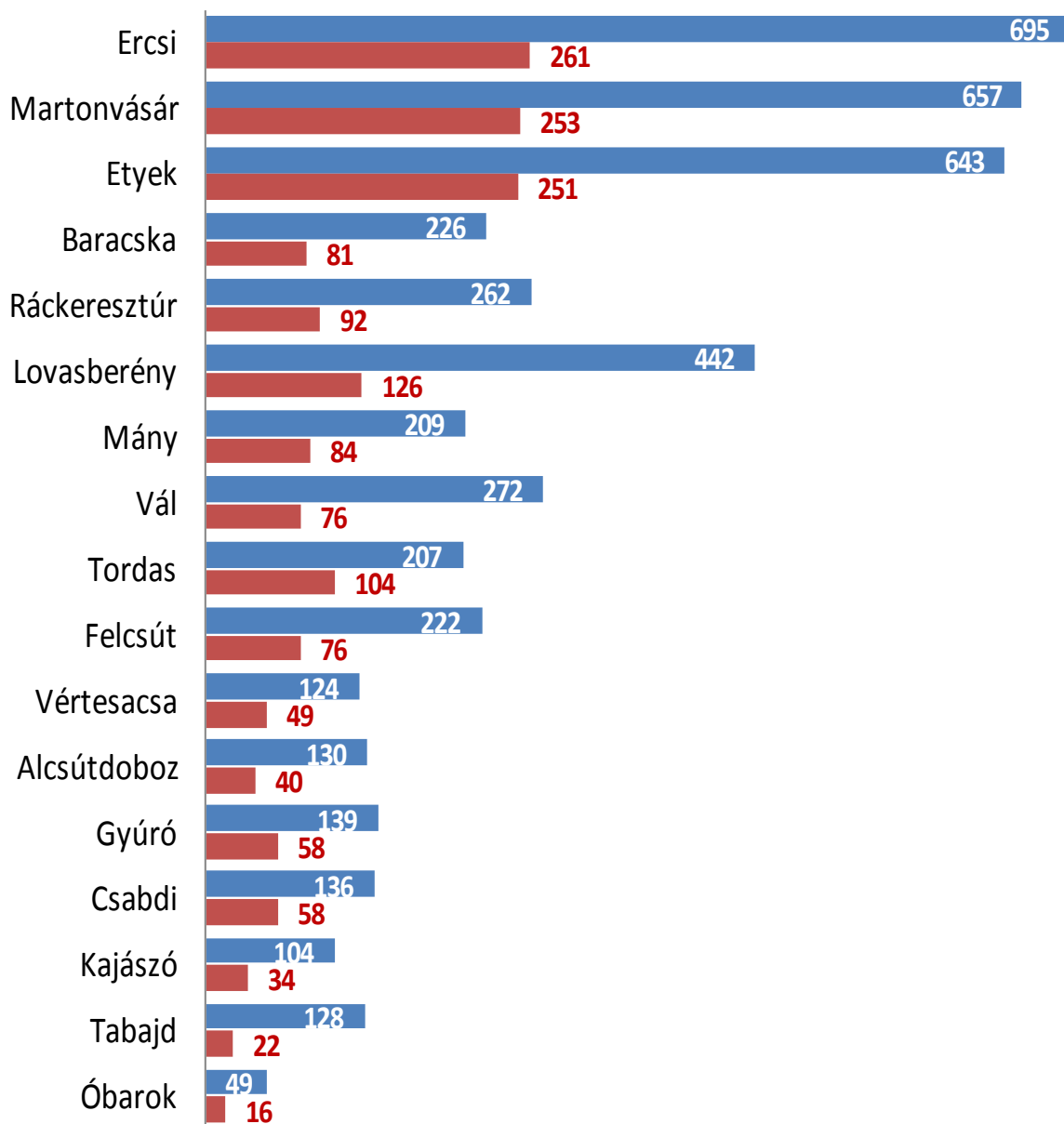
Száz lakosra jutó vállalkozás száma

Vállalkozások száma a Völgy Vidék településein

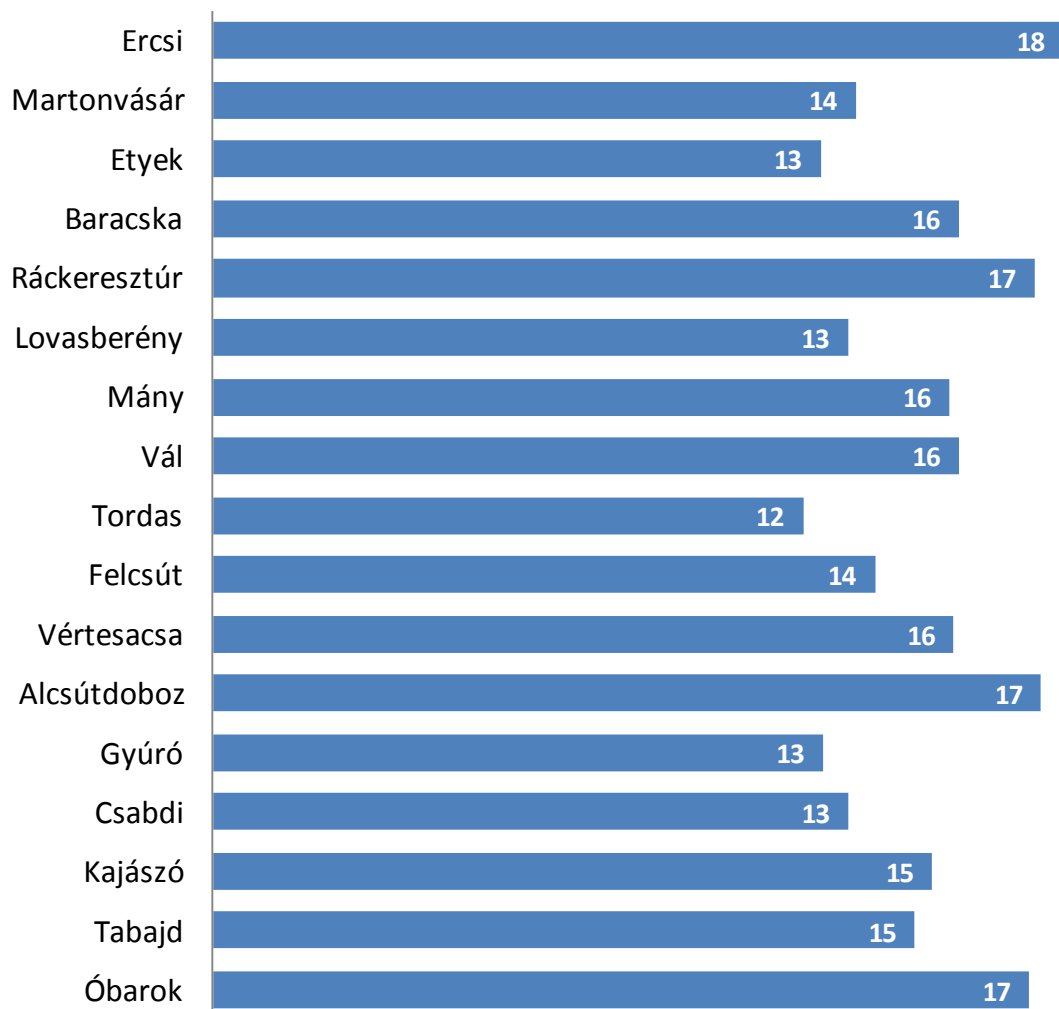
Vállalkozások a településen

■ Regisztrált vállalkozás ■ Ebből: társas vállalkozás

Inaktívok száma a Völgy Vidék településein

Tíz foglalkoztatottra jutó inaktívok száma

3.sz. melléklet Kérdőív (válaszlehetőségekkel)

Kérdések	Válaszok
1. Neme:	
	Nő
	Férfi
2. Életkora:	
	24 éves vagy fiatalabb
	25-34 éves
	35-44 éves
	45-59 éves
3. Lakhelye:	
	Település neve
4. Alcsútdobozinak érzi-e magát? (Minden településre külön szerepelt ez a kérdés: 4-től 21-ig)	Igen
	Nem
22. Mióta él a településen?	
	Még nincs 1 éve
	1-3 éve
	3-5 éve
	5-10 éve
	10 évnél régebben
Őslakosnak számítok	
23. Családi állapota:	
	Egyedülálló
	Kapcsolatban
	Házastársi / élettársi kapcsolatban
24. Munkaviszonya:	
	Egyéb
	Még tanulok
	Alkalmazottként dolgozom
	Vállalkozó vagyok
	Nyugdíjas vagyok
	Álláskereső vagyok
Gyermekvállalás miatt otthon vagyok	
25. Mennyire elégedett meglévő vállalkozása eredményeivel? (1 = egyáltalán nem, 5 = teljes mértékben)	
	1 – 2 – 3 – 4 – 5
26. Az alábbi területek közül jelölje meg, amelyhez a településen végzett önkéntes vagy munkaköri tevékenységét leginkább sorolná. (több válasz is megjelölhető)	
	Önkormányzat, hivatal / körjegyzőség
	Oktatás / művelődés
	Egészségügy
	Egyház
	Egyéb helyi munkahely

	Helyi vállalkozó
	Civil szervezet (bejegyzett) / szerveződés (klub, szakkör, stb.)
	Egyik sem
27. Mennyire szeret ezen a településen élni? (1 = egyáltalán nem, 5 = teljes mértékben)	1 – 2 – 3 – 4 – 5
28. Mennyire szeret ezen a vidéken élni? (1 = egyáltalán nem, 5 = teljes mértékben)	1 – 2 – 3 – 4 – 5
29. Mennyire ismeri a Völgy Vidék kifejezést?	Még nem hallottam
	Hallottam, de nem tudom, konkrétan mit jelent
	Részben ismerem (a tagtelepüléseket, a célokat, a működését)
	Jól ismerem (a tagtelepüléseket, a célokat, a működését)
	Aktív közreműködő is vagyok
30. Ön szerint az emberek többségénél mi határozza meg leginkább, hogy hol él hosszútávon? (maximum 3 tényezőt jelöljön meg)	Családi viszonyok
	Munkahelyi lehetőségek
	Környező táj szépsége
	Település infrastruktúrája
	Közlekedési viszonyok
	Település vezetősége
	Elérhető szolgáltatások, vásárlási lehetőségek
31. Az Ön esetében mi határozza meg leginkább, hogy hol él hosszútávon? (maximum 3 tényezőt jelöljön meg)	Szabadidős lehetőségek
	Közösségi élet
	Szomszédokkal való kapcsolat
	Baráti kapcsolatok
	A településen lakók életkedve, hangulata
	A település lakóinak társadalmi összetétele
32. Mi jellemzi a településhez való kötődését? (több válasz is lehetséges)	Különösebben nem érdekelnek a település történései
	Nem vagyok jártas, szinte csak aludni járok haza
	Szűk környezetemben vagyok jártas csak (családtagok, barátok)
	Csak azt tudom, amit hallok másoktól
	Figyelemmel követem, hogy mi történik a településen
	A meghirdetett programokon, eseményeken szívesen részt veszek
	A település érdekében akár társadalmi munkát is vállalok
	Aktívan részt veszek a település alakításában (irányításában, fejlesztésében, közösségi életében)
33. Mennyire ismeri a szomszédjait? (1 =	

egyáltalán nem, 5 = teljes mértékben)	1 – 2 – 3 – 4 – 5
34. Mennyire ismeri a településen lakókat? (1 = egyáltalán nem, 5 = teljes mértékben)	1 – 2 – 3 – 4 – 5
35. Mennyire ismerik Önt a településen lakók? (1 = egyáltalán nem, 5 = teljes mértékben)	1 – 2 – 3 – 4 – 5
36. Milyennek ítéli a viszonyt a szomszédaival? (1 = elviselhetetlen, 5 = kiváló)	1 – 2 – 3 – 4 – 5
37. Milyennek ítéli a viszonyt a településen lakókkal? (1 = elviselhetetlen, 5 = kiváló)	1 – 2 – 3 – 4 – 5
38. Milyennek ítéli meg a település közösségi életét? (1 = nagyon rossz, 5 = nagyon jó)	1 – 2 – 3 – 4 – 5
39. Tagja-e valamelyik helyi civil szervezetnek / szerveződésnek?	Igen Nem, de tervezem Nem, és nem is szeretnék Nem, még nem gondolkodtam ezen
40. Mi a véleménye a település népességének változásáról / megújulásáról? Jelölje, mivel ért egyet, mivel nem.	Problémát jelent, hogy a település népessége egyre csökken. Problémát jelent, hogy sokan ingáznak (más településen dolgoznak), és szinte csak aludni térnek haza. A fiataloknak nincs miért itt maradnia. A tevékeny emberek elmennek, helyettük nem nagyon jön más. Az újonnan beköltözőket nem érdeklik a helyi hagyományok, szokások. Az újonnan beköltözőket nehezen fogadják be a z őslakosok. A településnek nincs hosszútávú jövőképe. Szükség van az itt maradó fiatalokra, hogy legyen új nemzedék. Szükség van a gyökerekre, ezért oda kell figyelni az őslakosokra. Szükség van a beköltözőkre, ők hozzák a változást.
41. Hogy viszonyuljon Ön szerint a település önkormányzata az újonnan beköltözőkhöz?	Nem kell külön kezelni, hadd fedezzék fel maguk a települést. Megkeresés esetén választ kell adni a kérdéseikre. Kezdetben alapinformációkkal támogatni érdemes a beilleszkedésüket. A kezdeti eligazítás után még egy ideig követni érdemes a beilleszkedésüket, időnként rákérdezni, hogy vannak. Ezen még nem gondolkodtam.
42. Mit gondol, a településre újonnan beköltözőnek milyen információkra,	Információs füzet (település története,

szolgáltatásokra van leginkább szüksége? (maximum 3 választ jelöljön meg!)	nevezetességek, hagyományok, szokások)
	Fontosabb nevek és elérhetőségek (polgármester, jegyző, hivatal, önkormányzat, oktatási intézmények, szakemberek, üzletek, orvosok, egyéb szolgáltatások, stb.)
	Önkormányzati meghívás, köszöntés (személyes találkozó)
	Havi rendszerességgel meghirdetett információs nap
	Település térkép
	Helyi újság legfrissebb száma(i)
	Civil szervezetek / szerveződések listája
	Helyi rendeletek, szabályozások rövid kivonata
	Éves rendezvénynaptár
43. A jövőt tekintve hogy viszonyul a településen maradáshoz?	Itt szeretnék élni hosszútávon
	Itt szeretnék élni rövid távon biztosan
	Ha más lehetőségem adódna, elköltöznék
	El akarok költözni (keresem a megoldást)
	El fogok költözni (folyamatban van)
	Ezen még nem gondolkodtam
	Itt szeretnék élni hosszútávon
44. Hogy viszonyul a vállalkozási lehetőségekhez a településen vagy a térségben? Kérem, jelölje be az Önre leginkább jellemző válaszokat. (több válasz is megjelölhető)	Meglévő vállalkozásomat folytatom.
	Ha lehetőségem adódna, új vállalkozást indítanék
	Új vállalkozást akarok indítani (keresem a megoldást)
	Új vállalkozást indítok (folyamatban van)
	Meglévő vállalkozásomat vissza fogom adni (nem látok jobb megoldást)
	Meglévő vállalkozásomat visszaadom (folyamatban van)
	Semmilyen vállalkozást nem indítok.
	Ezen még nem gondolkodtam.